

- **rozhodnutí České národní banky č.j. 2022/133035/570 ze dne 14., prosince 2022, sp.zn. Sp/2020/125/573**

- 1

II.

Společnosti FINSPLACE s.r.o., IČO 280 88 042, sídlem Revoluční 764/17, 110 00 Praha 1, Staré Město, se podle ustanovení § 95 odst. 1 přestupkového zákona a ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, ve spojení s ustanovením § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých). Náhrada nákladů řízení je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

Identifikace účastníka řízení

1. Společnost FINSPLACE s.r.o., IČO 280 88 042, sídlem Revoluční 764/17, 110 00 Praha 1, Staré Město je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 146159, a od 15.5.2018 je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu ZSÚ.
2. Účastník řízení poskytuje úvěry jak spotřebitelům, tak i osobám podnikajícím, které mohou žádat o účelový úvěr mimo režim ZSÚ. V režimu ZSÚ účastník řízení poskytuje úvěry jiné než na bydlení, neúčelové, s jednorázovou splatností 21 dnů a pevnou úrokovou sazbou 36 % p. a. Úvěry jsou poskytovány do maximální výše 10 000 Kč, a to za poplatek (ve výši 18 – 20 % z poskytnuté jistiny). První úvěr je vždy vyplácen prostřednictvím poštovní poukázky. Další úvěry jsou vypláceny dle volby spotřebitele, tzn. bezhotovostním převodem na účet spotřebitele nebo prostřednictvím poštovní poukázky. Smlouvu se spotřebitelem uzavírá účastník řízení výhradně za použití prostředku komunikace na dálku ve smyslu ustanovení § 1820 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a to buď přímo prostřednictvím webové stránky účastníka řízení www.mobilpujcka.cz, nebo formou tzv. leadů (kontakty na potenciální zákazníky), které pro účastníka řízení zajišťují externí partneři, tj. samostatní zprostředkovatelé spotřebitelského úvěru. Spotřebitel má možnost prodloužení doby splatnosti poskytnutého úvěru a to i opakovaně, viz níže.

Postup správního orgánu před zahájením správního řízení

3. Správní orgán při vydání tohoto rozhodnutí vycházel ze skutkového stavu zjištěného v rámci kontroly provedené u účastníka řízení Českou národní bankou. Kontrola účastníka řízení (dále jen „Kontrola“) byla zahájena doručením Oznámení o zahájení kontroly č.j. 2019/102780/CNB/650 (dále jen „oznámení o zahájení kontroly“) dne 27.9.2019.
4. Předmětem Kontroly bylo prověření dodržování povinností podle ZSÚ při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru. Na základě Kontroly byly zjištěny nedostatky spočívající v porušení povinností uložených ZSÚ, které byly uvedeny v Protokolu o kontrole ze dne 29.1.2020 (dále jen „Protokol o kontrole“). Účastník řízení podal dne 18.2.2020 proti některým zjištěním v Protokolu o kontrole námitky (dále též jen „Námítky“). Správní orgán vyřídil Námítky účastníka řízení v Rozhodnutí o námitkách ze dne 16.3.2020, č.j. 2020/040126/CNB/650.

Průběh správního řízení

5. Česká národní banka vydala dne 31.1.2022 příkaz, č.j. 2022/11452/570 (dále též „Příkaz“)¹, ve kterém byla účastníku řízení uložena pokuta ve výši 1 000 000 Kč podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) ZSÚ. Správní orgán považoval skutkové zjištění před zahájením správního řízení za dostatečné, proto v souladu s ustanovením § 150 odst. 1 správního řádu jako první úkon v řízení vydal uvedený Příkaz. Správní řízení bylo zahájeno pro závažná porušení ZSÚ spočívající v (i) neposuzování úvěruschopnosti spotřebitelů při opakovaném prodloužení splatnosti úvěru, (ii) neuchovávání dokumentů a záznamů o posouzení úvěruschopnosti, (iii) požadování celého úroku při předčasném splacení spotřebitelského úvěru a (iv) požadování smluvní pokuty nad rámec zákonného limitu. Příkaz byl účastníkovi řízení doručen dne 31.1.2022.
6. Účastník řízení proti Příkazu podal v zákonem stanovené lhůtě odpor č.j. 2022/12999/570 doručený správnímu orgánu dne 3.2.2022 (dále jen „Odpor“)², čímž došlo ke zrušení Příkazu.
7. Dne 9.3.2022 byl účastníku řízení doručen přípis správního orgánu č. j. 2022/25239/570³, kterým byl účastník řízení informován o právu vyjádřit se k podkladům shromážděným správním orgánem před vydáním rozhodnutí.
8. Dne 23.3.2022 bylo správnímu orgánu doručeno vyjádření účastníka řízení č.j. 2022/30853/570⁴ k podkladům shromážděným správním orgánem před vydáním rozhodnutí (dále jen „Vyjádření I“), ve kterém účastník řízení požádal o nařízení ústního jednání.
9. Dne 2.8.2022 od 14:00 hod. se v sídle správního orgánu uskutečnilo ústní jednání, o jehož průběhu byl pořízen písemný protokol a zvukový záznam⁵.
10. Dne 16.8.2022 byl účastníku řízení odeslán přípis správního orgánu č. j. 2022/82140/570⁶, kterým byl účastník řízení informován o právu vyjádřit se k podkladům shromážděným správním orgánem před vydáním rozhodnutí.
11. Dne 12.9.2022 byl správnímu orgánu doručen přípis účastníka řízení č.j. 2022/93382/570⁷, ve kterém se opětovně vyjádřil k vydanému příkazu (dále jen „Vyjádření II“).
12. Dne 3.11.2022 byl účastníku řízení doručen přípis správního orgánu č. j. 2022/115832/570⁸, kterým byl účastník řízení informován o změně právní kvalifikace skutku uvedeného v ad (iii).

K aplikované právní úpravě ZSÚ

13. Článek 40 odst. 6 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“) upravuje zásadu zákazu

¹Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 7 – 22.

²Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 23 – 26.

³Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 27 – 29.

⁴Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 30 – 40.

⁵Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 50 – 52.

⁶Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 53 – 55.

⁷Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 61 – 83.

⁸Viz spis Sp/2020/125/573 – č. listu 84 – 86.

retroaktivity, která je plně aplikovatelná i v oblasti přestupkového řízení, a která stanovuje, že trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; pozdějšího zákona se použije, je-li to pro pachatele příznivější. Právní úprava rozhodná pro posouzení jednání účastníka řízení je obsažena v ZSÚ.

14. ZSÚ byl několikrát novelizován, naposledy s účinností od 29.5.2022, avšak na základě porovnání znění tohoto zákona účinného do 3.1.2019, resp. 23.4.2020, tedy v době protiprávního jednání, se zněním účinným od 24.4.2020, resp. 29.5.2022, Česká národní banka konstatuje, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Rovněž otázka typové závažnosti nahlížení na porušené právní povinnosti nedoznala změny ve prospěch účastníka řízení.
15. Správní orgán se dále zabýval skutečností, zda nedošlo k zániku odpovědnosti, respektive promlčení přestupků. Podle § 30 a 31 přestupkového zákona ve spojení se speciálním ustanovením § 46e odst. 3 zákona o České národní bance (promlčecí doba činí 5 let ode dne následujícího po dni spáchání přestupku, resp. po dni, kdy došlo k poslednímu dílčímu útoku nebo po dni, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu), by k zániku odpovědnosti došlo nejdříve u přestupku ad (i) dne 11.7.2024. V posuzovaném případě tedy k zániku odpovědnosti nedošlo ani u jednoho z projednávaných přestupků.

Skutková zjištění a jejich právní posouzení

16. Předmětem tohoto řízení jsou Kontrolou zjištěné nedostatky v oblasti posuzování úvěruschopnosti spotřebitele (I. a II.), v oblasti předčasného splacení spotřebitelského úvěru (III.) a v oblasti jednání se spotřebitelem v prodlení (IV.).

(i) Posuzování úvěruschopnosti při opakovaném prodloužení splatnosti úvěru

Právní úprava

17. Účastník řízení má s odkazem na ustanovení § 15 odst. 1 ZSÚ ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) citovaného zákona povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele tak, aby byla přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.
18. Povinnost zavést pravidla a postupy pro posouzení úvěruschopnosti představuje povinnost promítnout tato pravidla a postupy do vnitřních předpisů účastníka řízení, přičemž **má povinnost tato pravidla nejen zavést, ale i udržovat a fakticky uplatňovat** za účelem naplnění povinnosti posoudit úvěruschopnost každého žadatele o spotřebitelský úvěr⁹.
19. Účastník řízení má povinnost v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 ZSÚ řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a to na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení

⁹Požadavky pro nastavení pravidel a postupů pro posouzení úvěruschopnosti jsou dále rozpracovány v dohledovém benchmarku č. 3/2016.

smluv došlo k prodloužení doby splatnosti sedmkrát nebo dokonce vícekrát (viz Tabulka č. 1).

Tabulka č. 1

Číslo smlouvy	Spotřebitel	Celková výše úvěru (úvěr bez poplatku)	Celková částka k zaplacení (úvěr + poplatek za poskytnutí)	Počet prodloužení	Prodlouženo o dny celkem	Celková výše poplatku za prodloužení splatnosti
██████	██████	7 000	8 302	26	364	19 500
██████	██████	9 000	10 674	15	210	11 250
██████	██████	4 000	4 744	11	154	5 500
██████	██████	7 000	8 302	7	98	5 250
██████	██████	6 000	7 116	10	140	7 500
██████	██████	5 000	5 930	14	196	7 000

25. Informace pro spotřebitele o možnosti prodloužení doby splatnosti úvěru jsou uvedeny na internetové stránce účastníka řízení a v klientském profilu každého registrovaného spotřebitele. Ve zmíněném klientském profilu má spotřebitel rovněž k dispozici informace o poplatku za prodloužení doby splatnosti úvěru a datu, dokdy mu bude doba splatnosti úvěru prodloužena.
26. Správní orgán dále při Kontrole zjistil, že pravidla a postupy prodloužení splatnosti úvěru nemá účastník řízení zakotveny v žádném vnitřním předpisu. Rovněž v textu samotné úvěrové smlouvy možnost prodloužení doby splatnosti úvěru není nijak upravena. Informace pro spotřebitele o možnosti prodloužení doby splatnosti úvěru jsou uvedeny na internetové stránce společnosti a v klientském profilu každého registrovaného spotřebitele, přičemž konkrétní výše poplatku za prodloužení splatnosti úvěru je k dispozici v Sazebníku, který je přílohou smlouvy o úvěru. Spotřebitel o prodloužení doby splatnosti úvěru musí sám aktivně požádat v klientském profilu, případně účastníka řízení kontaktovat s žádostí o prodloužení jinou formou komunikace na dálku.
27. Kontrolou vzorku úvěrových případů však bylo zjištěno, že **účastník řízení při žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěruschopnost spotřebitele neposuzuje žádným způsobem a v žádném rozsahu, a to ani při žádosti o opakované prodloužení splatnosti.**

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

28. Účastník řízení se zjištěními správního orgánu nesouhlasí a k posuzování úvěruschopnosti ve Vyjádření II uvedl, že z *dotčené právní úpravy, ani z praxe Soudního dvora Evropské unie (dále „SDEU“)* *nevyplývá žádný jednotný a jediný ideální taxativní způsob posuzování úvěruschopnosti. Naopak je zdůrazňován princip posouzení každého případu jednotlivě dle principu přiměřenosti, jenž reflektuje povahu, velikost i riziko příslušné transakce. S odkazem na rozsudek C-449/13 SDEU účastník řízení uvedl, že se sám poskytovatel může buď spokojit s informacemi, které mu poskytne spotřebitel, anebo může dospět k názoru, že je nezbytné, aby tyto informace byly potvrzeny pomocí dalších údajů. Poskytovatel je tak oprávněn v každém jednotlivém případě posoudit, zda jsou od spotřebitele získané informace dostatečné či nikoliv, a není jakkoliv povinen*

vždy a u každého případu vyžadovat další podklady a informace za předpokladu, že uváží, že má dostatek informací a podkladů pro posouzení. Současně se dostatečnost uvedených informací může lišit podle okolností, za nichž dojde k uzavření úvěrové smlouvy, podle osobní situace spotřebitele nebo podle částky úvěru uvedené v této smlouvě. Je zřejmé, že v případě poskytnutí úvěru ve výši jednotek tisíc (i nižších desítek tisíc) budou za účelem ověření úvěruschopnosti vyžadovány jiné podklady, než v případě poskytnutí úvěru ve výši vyšších desítek až stovek tisíc, či milionů korun. Nadto v případě účastníka řízení a výši úvěrů, které poskytuje a které jsou správnímu orgánu známy, je případný dopad na spotřebitele výrazně jiný, než v případě úvěrů v mnohem vyšší výši. Různé právní výklady, které nejsou sjednoceny a řeší se na zákonodárné úrovni, by neměly jít k tíži účastníka řízení.

29. Dále účastník řízení ve svém Vyjádření I uvedl, že úmysl zákonodárce zcela zjevně nebyl a není takový, že by měl poskytovatel úvěruschopnost kontrolovat každých 14 dnů a opakované prodloužování v určité míře neshledává automaticky problematickým. Dále má účastník řízení za to, že minimálně po dobu 2 – 3 měsíců lze bez pochybností presumovat, že příjem spotřebitele po uvedené dobu zůstává neměnný, a to i s odkazem např. na výpovědní lhůtu dle zákoníku práce. Základní podmínky, které účastník řízení zkoumá se tak z objektivních důvodů nemohou měnit z měsíce na měsíc a pokud v tomto období nedošlo k opětovnému posouzení úvěruschopnosti, není tím porušena odborná péče dle § 75 ZSÚ. Současně ani ze zákona explicitně nevyplývá povinnost při každém prodloužení zkoumat úvěruschopnost ve stejném rozsahu jako při prvotním posouzení a účastník řízení se tak daného přestupku nemohl dopustit, neboť žádnou povinnost stanovenou zákonem neporušil.
30. Dále na svou obranu účastník řízení uvedl, že jeho postup je zcela jednoznačně v zájmu spotřebitele, neboť prodloužením splatnosti odvrací možnost, že nebude schopen uhradit svůj závazek a budou proti němu uplatněny sankce a další náklady spojené s mimosoudním či soudním vymáháním. Pro spotřebitele je tak výhodnější (zejména finančně) svůj závazek prodloužit. Ke každému klientovi přistupuje účastník řízení individuálně a nabízí možnost řešit změnu poměrů formou splátek tak, aby vše zvládl a nedostal se do tíživé situace. Ve Vyjádření II účastník řízení k 6 vytýkaným případům z tabulky č. 1 dodal, že 4 spotřebitelé vše řádně uhradili, klientka [REDAKCE] uhradila dlužnou částku na 2 splátky inkasní agentuře a klientka [REDAKCE] řeší své finanční záležitosti v insolvenčním řízení, přičemž pohledávka účastníka řízení byla zcela uznána.
31. Současně účastník řízení uvedl, že aby bylo do budoucna zamezeno jakémukoli podezření ze spáchání uvedeného přestupku, zavedl ve vnitřním předpise povinnost kontroly úvěruschopnosti spotřebitele v případě, kdy bude splatnost prodloužena stejným spotřebitelem 6x, tj. o 84 dnů.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

32. Správní orgán nejprve obecně uvádí, že ustanovení § 86 odst. 1 ZSÚ týkající se posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je nutné interpretovat ve světle relevantní judikatury, kdy požadavek na vynaložení odborné péče ve smyslu ustanovení § 75 ZSÚ při posouzení úvěruschopnosti byl judikován jak vnitrostátními soudy, tak Soudním dvorem Evropské unie, který v rozhodnutí ze dne 18. prosince 2014 ve věci C - 449/13 CA Consumer Finance Sa v. Ingrid Bakkaus a další¹⁴ v bodě 37 uvedl, že „pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná,

¹⁴Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. prosince 2014, ve věci C - 449/13 CA Consumer Finance. In: EURlex [právní informační systém]. Úřad publikace Evropské unie [citováno 16. 9. 2020]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/>.

nejsou-li podepřena žádnými doklady”. V tomto rozhodnutí Soudní dvůr Evropské unie interpretoval čl. 8 směrnice 2008/48/ES, o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, a recitál 26 její preambule tak, že povinnost posoudit úvěruschopnost dlužníka má poskytovatel spotřebitelského úvěru¹⁵, a to na základě informací získaných od spotřebitele, které musí být podloženy podklady, které osvědčují finanční situaci spotřebitele (např. výplatní pásky, výpisy z bankovních účtů, přehledy pohybů na bankovních účtech a daňové platební výměry).

33. Nejvyšší správní soud pak k povinnosti poskytovatele spotřebitelského úvěru jednat s odbornou péčí judikoval: „věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními” a „Odbornou péčí je třeba rozumět úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti (...) součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, podloženého odborností a profesionalitou, aby byly zjištěny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Proto je nutno dovodit také požadavek na doložení tvrzení dlužníka o jeho majetkových poměrech”¹⁶. Správní orgán dále odkazuje i na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.7.2018.¹⁷
34. Z výše uvedené judikatury je zřejmé, že poskytovatel spotřebitelského úvěru nesmí při posouzení úvěruschopnosti spoléhat pouze na údaje poskytnuté spotřebitelem a je povinen pravdivost tvrzení spotřebitele týkající se jeho majetkových poměrů prověřovat, resp. že není v souladu s odbornou péčí, když poskytovatel spotřebitelského úvěru v posuzovaném případě neučiní k ověření údajů sdělených spotřebitelem vůbec nic. Účastník řízení je tak povinen bez ohledu na složitost úvěrového produktu vyžádat si od spotřebitele potřebné informace a aktivně opatřovat další přiměřené a objektivně zjistitelné informace o spotřebiteli a tyto informace řádně ověřit a vyhodnotit.¹⁸
35. Dle ustanovení § 75 ZSÚ by tak jednání účastníka řízení mělo být založeno na zásadě odborné péče jakožto souhrnu profesionálních standardů (zásad lege artis), neboť pouze za dodržení této zásady může být určité jednání poskytovatele shledáno jako konformní s požadavky zákona. Odbornou péčí je třeba rozumět péče průměrného odborníka, který má ve svém oboru obvyklé znalosti, schopnosti a dovednosti, a který je využívá s obvyklou péčí a opatrností. V konkrétním případě tím lze zjednodušeně nazvat

¹⁵Nese v tomto ohledu důkazní břemeno – v originále „the burden of proving”.

¹⁶Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.9.2007, sp. zn. 32 Odo 1726/2006 a Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1.4.2015, sp. zn. 1 As 30/2015.

¹⁷Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.7.2018, č. j. 33 Cdo 2178/2018: „(...) věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. (...) Povinnost posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří témuž spotřebiteli poskytli úvěry či jiné služby již dříve.”

¹⁸Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, ze dne 27.9.2007, sp. zn. 32 Odo 1726/2006.

ustálenou praxi na úvěrovém trhu.¹⁹ Pokud by však na trhu docházelo k systémovým chybám, tak jako v případě účastníka řízení, uvedené kritérium by se stalo problematickým, neboť by obsah pravidla zůstal prakticky v rukou regulovaných subjektů a pravidlo samotné by tak nemohlo plnit svou funkci. Vzhledem k tomu, že se představy o odborné péči mohou u jednotlivých subjektů lišit, velký praktický význam mají sdělení orgánů veřejné moci (např. benchmarky, úřední sdělení) která představy o odborné péči konkretizují a napomáhají předvídatelnosti rozhodnutí. Česká národní banka pro účely řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele přistoupila k vydání dohledového benchmarku č. 1/2014²⁰, a to s cílem seznámit dohlížené subjekty s dohledovými poznatky, konkretizovat představy regulovaných subjektů o jednání s odbornou péčí a přispět tak k jejich větší právní jistotě. Česká národní banka dále z požadavků v dohledovém benchmarku č. 1/2014 vychází a jejich zohledňování regulovanými subjekty v praxi prověřuje v rámci kontrol. K tomu správní orgán dodává, že rozhoduje vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a může vzít v úvahu i skutečnosti, které v dohledovém benchmarku neuvedl²¹.

36. Z dohledového benchmarku č. 1/2014 vyplývá, že: „věřitel se nemůže spolehnout pouze na spotřebitelem poskytnuté informace, pokud není jejich věrohodnost nepochybná, ale je povinen ověřit jejich faktickou správnost a soulad se skutečností; šíře požadovaných údajů, jakož i prostředky, techniky a hloubka jejich prověřování je ponechána na kvalifikovaném uvážení věřitele, musí však být vůči orgánu dohledu obhajitelné a zpětně ověřitelné“²². Dále správní orgán tuto problematiku zahrnul i v dohledovém benchmarku ČNB č. 3/2016, přičemž v části 3. písm. c) bodech 5 a 6 tohoto benchmarku uvedl, že posouzení úvěruschopnosti zahrnuje mj. přiměřené zjištění a vyhodnocení finanční a ekonomické situace spotřebitele, včetně ověření výše příjmů a výdajů (nákladů) spotřebitele, historie jeho příjmů a výdajů, i jejich očekávaného vývoje a případných výkyvů v průběhu času, přičemž všechny získané informace, jejich přezkoumání a vyhodnocení musí být evidovány a archivovány způsobem, aby se k nim dalo v nezměněném stavu vrátit.
37. **Při posuzování schopnosti žadatele splácet úvěr musí poskytovatel úvěru vycházet z prokazatelných pravidelných příjmů žadatele a z pravděpodobnosti jejich udržitelnosti po celou dobu trvání úvěru a současně musí zkoumat výši jeho nezbytných životních nákladů (tj. nákladů spojených s bydlením, vyvolaných zdravotním stavem, nezbytné životní výdaje atd.), jakož i dalších finančních závazků (splátky dalších úvěrů a půjček, srážky ze mzdy, odpovědnostní plnění apod.).** Věřitel je při posouzení úvěruschopnosti povinen zohlednit jak stávající situaci spotřebitele, zejména jeho příjmy a výdaje, tak skutečnosti, které lze na základě informací dostupných v době před uzavřením smlouvy s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat. Z dohledového benchmarku č. 1/2014 dále vyplývá, že schopnost žadatele splácet další finanční závazky a hradit nezbytné životní výdaje nesmí být v důsledku poskytnutí úvěru ztížena. Poskytovatel úvěru přitom zohlední také rodinné postavení žadatele, zejm. zda vyživuje další osoby, zda se na financování provozu domácnosti podílí jiná osoba (manžel/ka, druh/družka), případně další

¹⁹Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 387-393.

²⁰Ke dni vydání tohoto rozhodnutí k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelcky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf.

²¹Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 29/2007-115.

²²Věnuje se výkladu povinnosti věřitele posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru. Závěry v něm obsažené lze nicméně aplikovat obdobně na posuzování úvěruschopnosti podle zákona č. 257/2016 Sb.

skutečnosti ovlivňující jeho majetkové poměry. Při posuzování budoucí schopnosti spotřebitele splácet úvěr se vychází ze stávajícího stavu a presumpce jeho zachování do budoucna, pokud není opodstatněné předpokládat opak (očekávaná změna). Budoucí, věřiteli známé a spolehlivě podložené změny životní situace žadatele, mající dopad na jeho finanční situaci, je však nutno vzít při posouzení v úvahu (např. když se spotřebitel již nachází ve výpovědní lhůtě z pracovního poměru, odchod do důchodu v průběhu trvání úvěru, probíhající rozvodové řízení, dosud nepravomocná soudní rozhodnutí ukládající žadateli majetková plnění atd.).

38. Účastník řízení má tedy v návaznosti na ustanovení § 86 odst. 2 ZSÚ povinnost při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyžádat si od spotřebitele potřebné informace a aktivně opatrovat další přiměřené a objektivně zjistitelné informace o spotřebiteli a tyto informace řádně ověřit a vyhodnotit, tj. posoudit zejména **schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů.**
39. Správní orgán má však za to, že účastník řízení u spotřebitelů uvedených v Tabulce č. 1, takové posouzení neprovedl, neboť si při prodloužení splatnosti ani nevyžádal potřebné informace, ani je neověřil a nevyhodnotil. Jeho jednání je o to závažnější, že spotřebitelé evidentně nebyli schopni plnit své závazky řádně a včas a docházelo u nich k opakovanému prodlužování splatnosti. Současně není účastník řízení schopen ani zpětně doložit některé kroky z prvotního posouzení úvěruschopnosti, jak vyplývá z odůvodnění přestupku ad (ii).
40. Dále z Vyjádření účastníka řízení vyplývá, že s ohledem na výši jím poskytovaných úvěrů je případný dopad na neúvěruschopné spotřebitele nižší a tomu odpovídá i míra posouzení schopnosti spotřebitele úvěr splatit, resp. že budou za účelem ověření úvěruschopnosti vyžadovány jiné podklady, než v případě úvěru na stovky tisíc, či milionů korun.
41. Správní orgán k tomu uvádí, že přiměřenost (proporcionalita) postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele se posuzuje ve vztahu k povaze (charakteru), rozsahu (šíři) a složitosti (komplikovanosti) účastníkem řízení vykonávaných činností. Komentářová literatura²³ přitom klade přiměřenost postupů a pravidel do souvislosti s šíří produktové nabídky, objemem poskytnutých úvěrů a rozsáhlostí distribuční sítě, nikoliv pouze s výší jistiny a délkou splatnosti poskytovaného úvěru. Účastník řízení si však při opakovaném prodlužování splatnosti nevyžádal žádné informace, tím pádem je nemohl ani ověřit, ani vyhodnotit, viz dále.
42. Podle správního orgánu je třeba zásadu proporcionality vykládat přiměřeně ke specifickým a rizikům činnosti účastníka řízení. Správní orgán v této souvislosti konstatuje, že uplatnění zásady přiměřenosti v žádném případě neznamená účastníka řízení povinností řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele, zejména dostatečně a adekvátně ověřit výši a pravidelnost příjmů daného spotřebitele a současně zjistit, ověřit a zohlednit jeho výdaje a další závazky. Nadto účastník řízení patří do skupiny poskytovatelů tzv. mikropůjček, tedy jednorázově splatných spotřebitelských úvěrů s lhůtou splatnosti zpravidla do 30 dnů, které správní orgán dlouhodobě považuje za nejrizikovější²⁴.

²³Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, 129 s.

²⁴Blíže viz str. 37 Zprávy České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2020: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/aktuality/Zprava-o-vykonu-dohledu-nad-financnim-trhem-v-roce-2020/>.

43. Dále účastník řízení namítl, že *zákon explicitně nevyžaduje úvěruschopnost kontrolovat každých 14 dnů, potažmo při každém prodloužení splatnosti, a že opakované prodlužování v určité míře neshledává automaticky problematickým.*
44. Správní orgán k tomu uvádí, že v souladu s § 86 odst. 1 ZSÚ je účastník řízení povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele v **každém případě**, kdy dochází k uzavření nové smlouvy o spotřebitelském úvěru **nebo změně spočívající ve významném navýšení spotřebitelského úvěru, tedy i před každým prodloužením splatnosti**, a výsledek tohoto posouzení náležitě zohlednit při rozhodování o tom, zda spotřebitelský úvěr poskytne.²⁵ Je však nutné, aby toto posouzení proběhlo v souladu s ustanovením § 86 odst. 2 ZSÚ, tj. jak porovnáním jeho příjmů a výdajů, tak také způsobu plnění dosavadních dluhů s následným vyhodnocením, zda úvěr nepředstavuje pro spotřebitele a jeho domácnost nepřiměřenou zátěž či nadměrné zadlužení.
45. Současně z definice spotřebitelského úvěru v ustanovení § 2 odst. 1 ZSÚ plyne, že jednou z jeho forem je **odložená platba**. Dle důvodové zprávy ZSÚ „*je odloženou platbou i nájem, pokud si může spotřebitel předmět nájmu na základě smlouvy odkoupit, nebo pouhé prodloužení splátkového kalendáře formou dodatku ke smlouvě, neboť se tím odkládá platba části dříve dohodnutých splátek spotřebitelského úvěru na pozdější dobu*“. **Proto kdykoliv dojde k odložení platby spotřebiteli podnikatelem, může jít o spotřebitelský úvěr**, nezávisle na tom, jakými formálními prostředky je odložení platby provedeno.
46. V případě účastníka řízení k prodloužení splatnosti dochází zpravidla tak, že spotřebitel musí sám účastníka řízení aktivně požádat o odklad splatnosti prostřednictvím CRM portálu, případně telefonicky, pokud již byla odeslána poslední výzva k úhradě. Vzhledem ke skutečnosti, že každé prodloužení je zpoplatněné, neplatí ani výjimka stanovená v § 5 odst. 4 ZSÚ. Na základě nabídky a jejího přijetí zde tak **dochází k nově uzavřené dohodě o odkladu splatnosti. V takovém případě se jedná spotřebitelský úvěr ve formě odložené platby a je nutné aplikovat ZSÚ v plném rozsahu,**²⁶ a to včetně povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Účastník řízení je tak povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele nejen před samotným zpřístupněním prostředků spotřebiteli, ale i před odkladem splatnosti, protože ta je jakožto odložená platba ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 ZSÚ samostatným spotřebitelským úvěrem a k uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru tedy dochází i při jednotlivých odkladech.
47. Účastník řízení má povinnost v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 ZSÚ řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a to na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele. Informace takto získané od spotřebitele je podle ustanovení § 84 odst. 2 ZSÚ účastník řízení následně povinen ověřit způsobem dané situaci. Správní orgán je toho názoru, že poskytovatel musí vycházet z **aktuálních informací** od spotřebitele.
48. Správní orgán v této souvislosti konstatuje, že s dobou splatnosti (21 dnů) a s krátkou dobou trvání odkladu (14 dnů), je sice pravděpodobné, že při prvních odkladech nedošlo

²⁵Viz ustanovení § 86 odst. 1 věta druhá ZSÚ: „*Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.*“

²⁶Poplatek za prodloužení je stanoven ve výši 500 Kč nebo 750 Kč podle výše jistiny, a proto nepřichází v úvahu omezená působnost pro bezplatné odložení platby stávajícího dluhu podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) ZSÚ.

ke změně v poměrech spotřebitele, nicméně tento závěr je zcela závislý na tom, zda účastník řízení disponuje takovými informacemi, které mu umožnily řádně posoudit úvěruschopnost žadatele, a pokud ano, zda tak učinil již při rozhodování o prvotním poskytnutí úvěru v konkrétní výši. Pokud tomu tak nebylo, případně pokud se poměry spotřebitele změnily, mělo by vždy dojít k novému posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a jeho zohlednění v dalším postupu účastníka řízení vůči němu, bez ohledu na dobu, která uplynula od doby poskytnutí úvěru. V této souvislosti považuje správní orgán navržené opatření k nápravě za zcela nedostačující. Tvrzení účastníka řízení, že prodloužením splatnosti oddaluje další dopady související s nesplacením úvěru, je pravdivé opět pouze v případě, že do této situace spotřebitele sám nedostal nedostatečným posouzením jeho úvěruschopnosti. Správní orgán sice do Tabulky č. 1 nezahrnul veškeré případy, u nichž došlo k prodloužení splatnosti, nicméně to neznamená, že postup účastníka řízení byl v daných případech zcela v pořádku. **Vybraných 6 příkladů, u nichž opakovaně po delší dobu docházelo bez dalšího k prodloužování, tak správní orgán považuje za zcela zjevně překračující hranici kdy, lze informace zjištěné při prvotním prověření úvěruschopnosti ještě považovat za aktuální, když u spotřebitele s nejmenším počtem odkladů byla splatnost prodloužena 7 ×, a to celkem o 98 dní, a u spotřebitele s největším počtem odkladů byla splatnost prodloužena 26 ×, a to celkem o 364 dní.** Při posuzování úvěruschopnosti by měl účastník řízení vycházet z aktuálních dokladů, tedy např. nebude akceptovat půl roku staré potvrzení o zaměstnání. Míra ověření vyžadovaných informací za účelem posouzení úvěruschopnosti sice může být užší v porovnání s uzavřením původního úvěru, pokud k odkladu dochází ve velmi krátké době po uzavření původní smlouvy, na druhou stranu ale účastník řízení musí vycházet z aktuálních informací od spotřebitele a nelze vycházet z informací starších než nižší jednotky měsíců. Tím spíše, když je zjevné, že spotřebitel není schopen po delší časové období požadované částky jednorázově splatit. **Účastník řízení však ani při žádosti o opakované prodloužení splatnosti úvěruschopnost neposuzuje žádným způsobem a v žádném rozsahu a porušuje tak svou zákonnou povinnost.**

49. Účastník řízení dále namítl, že „jeho postup je zcela jednoznačně v zájmu spotřebitele, neboť prodloužením splatnosti odvrací možnost, že nebude schopen uhradit svůj závazek a budou proti němu uplatněny sankce a další náklady spojené s mimosoudním či soudním vymáháním. Pro spotřebitele je tak výhodnější (zejména finančně) svůj závazek prodloužit.“
50. Správní orgán k tomu kromě výše uvedeného dále sděluje, že obecně nepovažuje prodloužení (odložení) splatnosti za negativní praxi a za jistých okolností může být i v zájmu spotřebitele. Avšak nikoliv za situace, kdy opakovaný počet prodloužení dosáhne takové výše, kdy spotřebitel na poplatcích za prodloužení uhradí stejnou nebo i vyšší částku, než je původní výše spotřebitelského úvěru. Viz např. případ spotřebitele [REDAKCE], kdy na původní spotřebitelský úvěr ve výši 7 000 Kč byl postupně za 26 opakovaných prodloužení splatnosti uhrazen poplatek ve výši 19 500 Kč (tj. téměř trojnásobek) a z původního úvěru nebylo stále uhrazeno nic a dluh nadále existoval v plné výši. **Takový stav dle správního orgánu neodpovídá povinnosti účastníka řízení jednat s odbornou péčí a vyhodnotit, zda úvěr nepředstavuje pro spotřebitele a jeho domácnost nepřiměřenou zátěž či nadměrné zadlužení.**
51. Dále účastník řízení namítl, že 4 spotřebitelé z Tabulky č. 1 vše uhradili, klientka [REDAKCE] uhradila dlužnou částku formou 2 splátek a dluh klientky [REDAKCE] je řešen v rámci insolvenčního řízení.

58. Na základě zjištěných skutečností má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 10.1.2019 do 10.7.2019²⁹ jednal v 6 případech (č. [REDACTED], č. [REDACTED], č. [REDACTED], č. [REDACTED], č. [REDACTED] a č. [REDACTED]) v rozporu s požadavky stanovenými v ustanovení § 86 ZSÚ, když před opakovaným prodloužením doby splatnosti spotřebitelského úvěru řádně neposuzoval schopnost žadatele splácet úvěr, čímž se dopustil přestupku dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

(ii) Dokumenty a záznamy o posouzení úvěruschopnosti

Právní úprava

59. Účastník řízení je dle ustanovení § 78 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 78 odst. 2³⁰ ZSÚ povinen pořizovat dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, včetně údajů o spotřebiteli, které poskytl do databáze podle § 88 odst. 1 ZSÚ. Podle ustanovení § 78 odst. 4 ZSÚ má pak účastník řízení povinnost uchovávat dokumenty a záznamy podle odstavce 1 po dobu nejméně 5 let ode dne, kdy zanikl právní vztah, nebo došlo k jednání, na jehož základě tyto dokumenty nebo záznamy vznikly, nebo 1 rok ode dne, kdy byla žádost spotřebitele o poskytnutí spotřebitelského úvěru zamítnuta.

Zjištění právního orgánu

60. Dle vnitřního předpisu č. 14/2017, pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti, s účinností od 24.2.2018 (dále jen „PPPÚ“)³¹ účastník řízení „*při posouzení úvěruschopnosti posuzuje zejména schopnost zájemce splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů zájemce a způsobu plnění dosavadních dluhů.*“
61. Dle článku 3.1.2 PPPÚ v případě spotřebitelova příjmu ze zaměstnání pracovník účastníka řízení kontaktuje telefonicky či emailem zaměstnavatele spotřebitele. Pokud zaměstnavatel odmítne informace o příjmech spotřebitele poskytnout, je nezbytné, aby spotřebitel své příjmy doložil příslušnými podklady – potvrzení o příjmu, výpis z bankovního účtu, výplatní pásky, případně kombinace těchto dokladů. Důchod a rentu účastník řízení ověřuje vždy prostřednictvím spotřebitelem zaslaných dokladů, tedy např. prostřednictvím dokladu o důchodovém výměru, kopií ústřížků poštovních poukázek či výpisu/výpisů z bankovního účtu spotřebitele. V případě příjmu z podnikání odpovědný pracovník účastníka řízení ověří platnost živnostenského oprávnění z veřejně dostupných zdrojů a vyžádá si od žadatele daňové přiznání za poslední účetní období a výpis z bankovního účtu za poslední 3 kalendářní měsíce, nebo faktury za poslední 3 měsíce, z kterých je průkazně vidět zdroj příjmů a jeho výše.
62. Dle článku 3.2.2.1. PPPÚ za účelem zjištění maximální výše splátky spotřebitelského úvěru, kterou může konkrétnímu zájemci poskytnout, provádí pracovník účastníka řízení

²⁹Od uzavření smlouvy č. [REDACTED] ([REDACTED]) ze dne 10.1.2019 do uzavření smlouvy č. [REDACTED] ([REDACTED]) ze dne 10.7.2019.

³⁰„Poskytovatel při plnění povinnosti podle odstavce 1 uchovává zejména dle písm. a) smlouvy o spotřebitelském úvěru, b) dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, ...“

³¹Přijato ČNB dne 8. 10. 2019 pod č. j. 2019/106976/CNB/650 (soubor bod_6_-_14_Posouzeni_uveruschopnosti.pdf).

výpočet disponibilního limitu, a to tak, že od zjištěného příjmu spotřebitele odečte souhrn dalších úvěrů (splátek) spotřebitele, životní minimum³² a rezervu³³.

63. V článku 5 PPPÚ je uvedeno, že „všechny získané informace a dokumenty, které zájemce předkládá za účelem žádosti o poskytnutí spotřebitelského úvěru a s tím související posouzení úvěruschopnosti, jsou ukládány a archivovány tak, aby byla vždy zajištěna zpětná rekonstruovatelnost jednotlivého posouzení úvěruschopnosti.“ Účastník řízení tak ve vnitřních předpisech nastavil pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti a v článku 5 PPPÚ výslovně upravil povinnost zaznamenat a archivovat veškeré kroky provedené v rámci posuzování úvěruschopnosti žadatele. **Správní orgán však během Kontroly zjistil, že provedení některých úkonů nelze jakkoli doložit, neboť o nich účastník řízení nevede adekvátní záznamy.**
64. Kontrolou vyžádaného vzorku úvěrové dokumentace k celkem 42 smlouvám o úvěru³⁴ bylo zjištěno, že účastník řízení v 30 případech nepořídil žádné záznamy o ověření příjmů u zaměstnavatele a současně nedoložil ani jiné doklady, na základě nichž by bylo možno výši tvrzených příjmů spotřebitele ověřit – viz níže Tabulka č. 2. Současně bylo zjištěno, že u žádné ze 42 kontrolovaných úvěrových složek nebyl zaznamenán výpočet disponibilního limitu ve smyslu článku 3.2.2.1. PPPÚ, ani jeho případný výsledek.

Tabulka č. 2

	Číslo smlouvy	Spotřebitel	Datum uzavření smlouvy	Zjištěný nedostatek
1	██████	██████	4.1.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
2	██████	██████	7.2.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
3	██████	██████	28.5.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
4	██████	██████	12.6.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
5	██████	██████	10.1.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
6	██████	██████	3.1.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
7	██████	██████	9.1.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
8	██████	██████	23.1.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
9	██████	██████	15.3.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu

³²Životní minimum účastník řízení započítává ve výši 3 410 Kč v případě domácnosti tvořené jednotlivcem, ve výši 5 280 Kč v případě domácnosti tvořené jednou dospělou osobou a jedním dítětem, ve výši 7 420 Kč v případě domácnosti tvořené jednou dospělou osobou a dvěma dětmi, ve výši 5 970 Kč v případě domácnosti tvořené dvěma dospělými osobami, ve výši 8 110 Kč v případě domácnosti tvořené dvěma dospělými osobami a jedním dítětem a ve výši 10 250 Kč v případě domácnosti tvořené dvěma dospělými osobami a dvěma dětmi.

³³Nejnižší rezerva ve výši 1 500 Kč v případě domácnosti tvořené jednotlivcem, rezerva ve výši 2 000 Kč v případě domácnosti tvořené dvěma dospělými osobami a nejvyšší rezerva ve výši 2 500 Kč je pak zohledněna u domácnosti, jejíž součástí tvoří děti.

³⁴Blíže viz bod 24 tohoto rozhodnutí.

10			10.7.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
11			23.9.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
12			11.4.2019	Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
13			17.1.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
14			11.2.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
15			20.2.2019	Nedoložen příjem (výplatní páska 10/2017) Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
16			20.2.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
17			26.2.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
18			19.3.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
19			21.3.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
20			26.3.2019	Nedoložen příjem (výpis z účtu 1. - 11.3.2019 bez mzdy) Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
21			27.3.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
22			10.4.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
23			16.4.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
24			29.4.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
25			30.4.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
26			10.5.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
27			17.5.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
28			28.5.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
29			12.6.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
30			13.6.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
31			17.6.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
32			21.6.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
33			8.7.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
34			18.7.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu

35			19.7.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
36			5.8.2019	Nedoložen příjem (výpis z účtu 10 - 31. 5. 2019 bez mzdy) Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
37			6.8.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
38			14.8.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
39			28.8.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
40			3.9.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
41			17.9.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu
42			24.9.2019	Nedoložen příjem Nedoložen výpočet/výsledek disponibilního limitu

65. Účastník řízení tak z dostupných dokumentů a záznamů není schopen doložit a rekonstruovat průběh posouzení úvěruschopnosti a celý proces poskytování spotřebitelského úvěru. Současně účastník řízení pracuje většinou pouze s daty deklarovanými žadateli o úvěr, nikoliv s daty doloženými z výpisů z bankovních účtů a jiných předložených dokumentů, a to i v situaci, kdy spotřebitel není schopen uhradit úvěr s původní splatností 21 dní ani po několikaměsíčním odkládání (viz odůvodnění přestupku ad I (i) tohoto rozhodnutí).

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

66. Účastník řízení k zjištěným skutečnostem ve svém Vyjádření uvedl, že *IP telefonní ústředna od společnosti [redacted] neumožňuje pořizování záznamů odchozích hovorů a nelze tak hovory archivovat*. Dále účastník řízení nesouhlasil s tím, že při ověření příjmů spotřebitele s jeho zaměstnavatelem neprovádí žádný záznam, neboť *operátorka vždy při ověření žádosti potvrzuje, či opravuje údaje poskytnuté žadatelem, a to v interním systému CRM*. Účastník řízení vyžaduje po žadateli vždy potvrzení o příjmu, tj. výplatní pásku, či příjem na bankovním účtu zpravidla za poslední dva měsíce. Pro úplnost účastník řízení sdělil, že *po prověření spotřebitele a schválení záměru je vždy dokument s názvem „Žádost o půjčku“ uložen ve formátu pdf tak, že jsou nezaměnitelně uchovány informace, na základě kterých byla každá konkrétní žádost schválena*.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

67. K námitce účastníka řízení o tom, že jím používaný systém neumožňuje pořizování záznamů odchozích hovorů a nelze tak hovory archivovat, správní orgán sděluje, že ji považuje za irelevantní, neboť je pořizování záznamů telefonických hovorů na trhu v dnešní době naprosto běžnou praktikou, a to i v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů.
68. Účastník řízení je profesionálním subjektem působícím v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů a je **jeho povinností** pořizovat dokumenty a jiné záznamy v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení splnění zákonných povinností, v tomto případě posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Pokud tak stávající systém či dodavatel služeb účastníkovi řízení neumožňuje archivaci, je v jeho zájmu si takový systém zajistit,

69. Účastník řízení sice tvrdí, že „vyžaduje po žadateli vždy potvrzení o příjmu, tj. výplatní pásku, či příjem na bankovním účtu zpravidla za poslední dva měsíce“. Nicméně kontrola úvěrových složek prokázala, že účastník řízení porušil ZSÚ a zároveň nedodržel vlastní nastavená pravidla a postupy upravené ve vnitřních předpisech, neboť u všech 42 kontrolovaných případů ani v jednom případě CRM systém, úvěrové složky ani dokument „Žádost o půjčku“ neobsahují záznamy o výpočtu disponibilního limitu, ani o jeho výsledku. Dále u 30 kontrolovaných případů neobsahují úvěrové složky jakékoliv záznamy o telefonickém či emailovém ověření spotřebitelova příjmu u jeho zaměstnavatele, ani jiné doklady, které by výši tvrzených příjmů spotřebitele hodnověrně ověřily. Účastník řízení zároveň ani během kontroly, či během správního řízení takové informace a podklady nepředložil, ani nedoložil jiné, které by tyto nahradily.
70. Lze tedy uzavřít, že účastník řízení neuchovával dokumenty a záznamy týkající se poskytování, změny nebo zániku spotřebitelského úvěru, které byly v průběhu kontaktu se žadatelem pořízeny a nebyl tak schopen rekonstruovat celý proces poskytování spotřebitelského úvěru a doložit provedení některých úkonů, které by hodnověrně osvědčily řádné plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.
71. Ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) ZSÚ stanoví, že ten, kdo je oprávněn poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že neuchovává dokumenty a záznamy podle § 78 téhož zákona.
72. S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 17.1.2019 do 24.9.2019³⁵ postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 78 ZSÚ, neboť neuchovával dokumenty a jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele včetně dokumentů nebo jiných záznamů týkajících se poskytování spotřebitelského úvěru v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, když

[illegible]

b) ve 30 úvěrových případech (č.				
č.		č.		č.
č.		č.		č.
č.		č.		č.
č.		č.		č.
č.		č.		č.

19

č. [REDAKCE] č. [REDAKCE]) nedisponoval záznamy o telefonickém či emailovém ověření spotřebitelova příjmu u jeho zaměstnavatele, ani jiné doklady, které by výši tvrzených příjmů spotřebitele hodnověrně ověřily; čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) ZSÚ.

(iii) Předčasné splacení spotřebitelského úvěru

Právní úprava

73. *Spotřebitel je podle ustanovení § 117 odst. 1 ZSÚ oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.*
74. *Pro případ předčasného splacení spotřebitelského úvěru má věřitel dle ustanovení § 117 odst. 2 ZSÚ právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vzniknou v souvislosti s předčasným splacením.*
75. *Dle ustanovení § 106 odst. 1 písm. q) ZSÚ platí, že smlouva o spotřebitelském úvěru musí vždy obsahovat informaci o právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu poskytovatele na náhradu vzniklých nákladů a u spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení informaci o způsobu jejich stanovení.*

Zjištění správního orgánu

76. Správní orgán za účelem prověření pravidel a postupů, které účastník řízení uplatňuje vůči spotřebitelům v souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, zkontroloval prostřednictvím přístupu do CRM účastníka řízení všechny smlouvy (celkem 75) uzavřené v období od 3.1.2019 do 11.1.2019 a v období od 24.7.2019 do 1.8.2019³⁶. Správní orgán zjistil, že 20 smluv bylo splaceno 5 a více dní před datem splatnosti spotřebitelského úvěru, tj. předčasně.
77. Z níže uvedené tabulky č. 3 vyplývá, že přestože spotřebitelé ve 20 případech splatili spotřebitelský úvěr výrazně před sjednaným datem splatnosti uvedeným v příslušné smlouvě o spotřebitelském úvěru, hradili celou částku dle ujednání ve smlouvě, která však obsahovala i úrok za celou dobu trvání spotřebitelského úvěru, tedy za 21 dní.

Tabulka č. 3

Identifikační číslo smlouvy	Datum uzavření smlouvy	Datum splacení úvěru	Počet dní trvání úvěru ve skutečnosti	Celková výše úvěru dle § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ	Celková částka k zaplacení dle § 3 odst. 2 písm. c) ZSÚ	Výše úroku, který byl spotřebiteli účtován	Výše úroku, který měl být spotřebiteli účtován při předčasném splacení úvěru	Částka, o kterou měly být náklady úvěru sníženy
[REDAKCE]	3.1.2019	14.1.2019	11	6000	7116	126	66	60
[REDAKCE]	3.1.2019	17.1.2019	14	3000	3558	63	42	21
[REDAKCE]	4.1.2019	18.1.2019	14	5000	5930	105	70	35
[REDAKCE]	7.1.2019	9.1.2019	2	2000	2372	42	4	38
[REDAKCE]	7.1.2019	17.1.2019	10	3000	3558	63	30	33
[REDAKCE]	7.1.2019	15.1.2019	8	3000	3558	63	24	39
[REDAKCE]	9.1.2019	18.1.2019	9	4000	4744	84	36	48
[REDAKCE]	24.7.2019	31.7.2019	7	3000	3558	63	21	42

³⁶Obě tato období byla zvolena náhodně.

██████	25.7.2019	8.8.2019	14	2000	2372	42	28	14
██████	29.7.2019	8.8.2019	10	4000	4744	84	40	44
██████	29.7.2019	13.8.2019	15	3000	3558	63	45	18
██████	29.7.2019	12.8.2019	14	3000	3558	63	42	21
██████	30.7.2019	15.8.2019	16	4000	4744	84	64	20
██████	29.7.2019	1.8.2019	3	6000	7116	126	18	108
██████	30.7.2019	15.8.2019	16	5000	5930	105	80	25
██████	30.7.2019	9.8.2019	10	2000	2372	42	20	22
██████	30.7.2019	15.8.2019	16	4000	4744	84	64	20
██████	31.7.2019	15.8.2019	15	3000	3558	63	45	18
██████	1.8.2019	16.8.2019	15	2000	2372	42	30	12
██████	1.8.2019	14.8.2019	13	3000	3558	63	39	24

78. Dle ustanovení § 117 odst. 1 ZSÚ má spotřebitel v případě předčasného splacení spotřebitelského úvěru právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru, mimo jiné o výši úroku, který by byl povinen zaplatit, pokud by k předčasnému splacení nedošlo. Na toto právo spotřebitele přímo navazuje povinnost účastníka řízení celkovou částku úvěru o tuto částku dosud nesplatného úroku ponížit. To platí i v případě, že spotřebitel účastníku řízení uhradí celou částku úvěru včetně úroku za celou dobu trvání úvěru, kdy tak účastníku řízení vzniká povinnost rozdíl spotřebiteli vrátit.
79. Při Kontrole však správní orgán zjistil, že účastník řízení tento rozdíl spotřebitelům nevracel a v případě předčasného splacení tak nesnižoval celkové náklady spotřebitelského úvěru o výši úroku, který by byli spotřebitelé povinni zaplatit, pokud by k předčasnému splacení nedošlo. Dle Vyjádření účastníka řízení nebyla tato částka spotřebitelům vracena, neboť se jedná o účelně vynaložené náklady, které vznikly v souvislosti s předčasným splacením.
80. Smlouvy o spotřebitelském úvěru sice obsahují obecnou informaci o možnosti splatit úvěr předčasně a upozorňují spotřebitele na povinnost uhradit účelně vynaložené náklady spojené s předčasným splacením³⁷, avšak konkrétní výše těchto nákladů, či alespoň způsob jejich stanovení není uveden ani ve smlouvě, ani v sazebníku, který je přílohou smlouvy a obsahuje výši některých poplatků a nákladů.
81. Správní orgán tak shrnuje, že ve smlouvách o spotřebitelském úvěru absentovaly informace o způsobu stanovení výše náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

82. Účastník řízení ve Vyjádření uvedl, že *nesouhlasí se zjištěnými skutečnostmi s tím, že je spotřebitel dopředu informován, kdy nejpozději musí zaplatit svůj úvěr a kolik činí jeho úrok. V případě, že spotřebitel splatí dobrovolně úvěr dříve, má účastník řízení dle ustanovení § 117 odst. 2 ZSÚ nárok na účelně vynaložené náklady, a tedy částka, kterou správní orgán vytýká jako neoprávněně vybraný úrok, je částkou, na kterou má účastník řízení nárok dle ustanovení § 117 odst. 2 ZSÚ, tj. náhrada účelně vynaložených nákladů, které mu vzniknou v souvislosti s předčasným splacením.* Současně dle

³⁷Článek V. bod 3.: „úvěrovaný tímto prohlašuje, že byl úvěrujícím seznámen o jeho právu splatit předčasně úvěr bez jakékoliv sankce a nákladů vyjma povinnosti uhradit úvěrujícímu účelně vynaložené náklady za sjednání úvěru a náklady spojené s předčasným splacením...“

účastníka řízení *není dána ani jedna z výjimek v ustanovení § 117 odst. 3 ZSÚ, pro kterou by nemohl tyto náklady nárokovat, a stejně tak není překonán zákonný limit dle odst. 4 a 5 uvedeného ustanovení.*

83. Účastník řízení tak má za to, že *snížil celkové náklady spotřebitelského úvěru pro předčasné splacení.* Účastník řízení dále uvedl, že *v této věci sjednal opatření, kterým chce zamezit možným budoucím sporům, kdy bude toto jasně a srozumitelně vyjádřené ve smluvní dokumentaci a ve všeobecných obchodních podmínkách.*
84. Pro úplnost účastník řízení uvedl, že dle správního orgánu měly být v celkovém souhrnu náklady úvěru sníženy celkem o 810 Kč, tj. o 36,81 Kč na jeden případ. Správní orgán by měl při uvážení o výši pokuty přihlédnout k předmětné částce.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

85. Správní orgán nejprve konstatuje, že na základě vyjádření účastníka řízení došlo k upřesnění skutkového stavu a s tím související změně právní kvalifikace, o které byl účastník řízení informován přípisem dne 3.11.2022. K uvedené změně se účastník řízení nevyjádřil.
86. Námitky účastníka řízení správní orgán považuje za nedůvodné. V ustanovení 106 odst. 1 ZSÚ jsou uvedeny konkrétní informace, které spotřebiteli musejí být **vždy ve smlouvě o spotřebitelském úvěru poskytnuty**, mezi nimi pod písm. q) informace o právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, **o případném právu poskytovatele na náhradu vzniklých nákladů a u spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení informace o způsobu jejich stanovení.**
87. Účastník řízení poskytoval spotřebitelské úvěry jiné než na bydlení a ve smlouvě o spotřebitelském úvěru upozornil na skutečnost, že v případě předčasného splacení úvěru mu náleží právo na náhradu vzniklých nákladů, nicméně neuvedl informaci o výši těchto nákladů, resp. o způsobu jejich stanovení.
88. Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení deklarovaná a přijatá opatření k nápravě a přihlédl k nim jako k polehčující okolnosti (viz odůvodnění pokuty). Tato skutečnost však nic nemění na skutkových zjištěních uvedených výše. Současně účinnost těchto kroků je možno posoudit až v rámci případné další kontroly provedené správním orgánem u účastníka řízení.
89. Správní orgán dodává, že s ohledem na nízké výše spotřebitelských úvěrů a s tím související nízkou výši uplatňovaných nákladů, shledává přestupek ad (iii) za porušení s nižší společenskou škodlivostí, mající pouze menší vliv na udělenou pokutu.
90. Ustanovení § 154 odst. 1 písm. n) ZSÚ stanoví, že ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že nezajistí, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace podle § 106 téhož zákona.
91. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 3.1.2019 do 1.8.2019³⁸ postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 106 odst. 1 písm. q) ZSÚ, neboť nezajistil, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace o způsobu stanovení náhrady**

³⁸Od uzavření smlouvy č. [REDACTED] ([REDACTED]) ze dne 17.1.2019 do uzavření smlouvy č. [REDACTED] ([REDACTED]) ze dne 1.8.2019.

nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. n) ZSÚ.

(iv) Jednání se spotřebitelem v prodlení

Právní úprava

92. V souladu s ustanovením § 122 odst. 1 ZSÚ může účastník řízení pro případ prodlení spotřebitele s plněním dluhu vyplývajícího ze smlouvy o spotřebitelském úvěru sjednat pouze a) právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vznikly v souvislosti s prodlením, b) úroky z prodlení, nebo c) smluvní pokutu.
93. Dle ustanovení § 122 odst. 2 ZSÚ *uplatněná smluvní pokuta nesmí přesáhnout 0,1 % denně z částky, ohledně níž je spotřebitel v prodlení, je-li spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy. Omezení podle věty první se neuplatní na souhrn smluvních pokut uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným, pokud je tento souhrn pokut v kalendářním roce, v němž nebo v jehož části byl spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy, nižší než 3000 Kč a pokud výše smluvních pokut zahrnutých v tomto souhrnu uplatněných ve vztahu k prodlení s každou jednotlivou splátkou spotřebitelského úvěru činí nejvýše 500 Kč.*

Zjištění správního orgánu

94. Správní orgán při Kontrole zjistil, že v 27 případech (viz Tabulka č. 4) ze vzorku 42 vybraných úvěrových smluv³⁹ došlo v průběhu trvání smluvního vztahu k prodlení spotřebitele, přičemž u všech účastníků řízení naučtoval spotřebitelům smluvní pokutu ve výši 500 Kč.

Tabulka č. 4

Číslo smlouvy	Celková výše úvěru (úvěr bez poplatku)	Celková částka k zaplacení (úvěr + poplatek za poskytnutí)	Den splatnosti úvěru	Den uplatnění smluvní sankce	Počet dnů v prodlení celkem do okamžiku účtování smluvní pokuty	Částka, která měla být účtována v souladu s § 122 odst. 2 ⁴⁰	Částka, která byla účtována nad rámec § 122 odst. 2
██████	3 000	3 558	25.1.2019	4.2.2019	10	35,6	464,4
██████	7 000	8 302	24.1.2019	3.2.2019	10	83	417
██████	3 000	3 558	27.2.2019	9.3.2019	24	85,4	414,6
██████	9 000	10 674	5.9.2019	15.9.2019	24	256,1	243,9
██████	3 000	3 558	13.2.2019	23.2.2019	10	35,6	464,4
██████	3 000	3 558	28.2.2019	10.3.2019	10	35,6	464,4
██████	7 000	8 302	13.3.2019	23.3.2019	10	83	417
██████	3 000	3 558	5.4.2019	15.4.2019	10	35,6	464,4
██████	3 000	3 558	21.5.2019	31.5.2019	24	85,4	414,6
██████	2 000	2 372	25.4.2019	5.5.2019	10	23,7	476,3
██████	4 000	4 744	16.4.2019	26.4.2019	10	47,4	452,6
██████	3 000	3 558	17.4.2019	27.4.2019	10	35,6	464,4

³⁹Bliže viz bod 24 tohoto rozhodnutí.

⁴⁰Výpočet: 0,1 % z celkové částky k zaplacení (úvěr + poplatek za poskytnutí) bylo vynásobeno celkovým počtem dnů v prodlení spotřebitele.

██████	7 000	8 302	5.6.2019	15.6.2019	24	199,2	300,8
██████	4 000	4 744	2.5.2019	12.5.2019	10	47,4	452,6
██████	2 000	2 372	7.5.2019	17.5.2019	10	23,7	476,3
██████	4 000	4 744	24.6.2019	4.7.2019	31	146,9	353,1
██████	3 000	3 558	21.5.2019	31.5.2019	10	35,6	464,4
██████	5 000	5 930	18.6.2019	28.6.2019	10	59,3	440,7
██████	2 000	2 372	18.6.2019	28.6.2019	10	23,7	476,3
██████	6 000	7 116	27.11.2019	7.12.2019	17	121	379
██████	5 000	5 930	30.8.2019	9.9.2019	31	183,8	316,2
██████	4 000	4 744	16.9.2019	26.9.2019	31	146,9	353,1
██████	8 000	9 488	8.8.2019	18.8.2019	10	94,9	405,1
██████	4 000	4 744	23.8.2019	2.9.2019	10	47,4	452,6
██████	3 000	3 558	30.9.2019	10.10.2019	31	110,4	389,6
██████	5 000	5 930	1.10.2019	11.10.2019	24	142,3	357,7
██████	6 000	7 116	24.9.2019	4.10.2019	10	76,7	428,8

95. Jak vyplývá z Tabulky č. 4, smluvní pokuta ve výši 500 Kč účtovaná v důsledku prodlení spotřebitele, s ohledem na maximální výši spotřebitelských úvěrů poskytovaných účastníkem řízení, převyšuje svou výši v okamžiku jejího uplatnění limitaci smluvní pokuty dle § 122 odst. 2 ZSÚ, tj. 0,1 % denně z dlužné částky.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

96. Účastník řízení k vytýkaným zjištěním ve svém Vyjádření uvedl, že zavedením sankce 500 Kč 10. den po splatnosti úvěru postupoval v souladu s ustanovením § 122 odst. 2 ZSÚ, neboť uplatňuje pokutu v maximální výši 500 Kč k neuhrazené splátce úvěru a zároveň souhrn smluvních pokut nepřesahuje částku 3 000 Kč za kalendářní rok. K tomu účastník řízení odkázal na komentářovou literaturu⁴¹, která k předmětnému ustanovení uvádí: „*Výjimka je stanovena pro drobné smluvní pokuty, které v souhrnu za jeden kalendářní rok nepřesáhnou součet 3 000 Kč a současně v souvislosti s jednou splátkou, se kterou byl spotřebitel v prodlení, nepřesáhnou 500 Kč. Musí se zároveň jednat o smluvní pokuty uplatněné před okamžikem, kdy se spotřebitelský úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele celý splatným. Důvodem k tomuto ustanovení je skutečnost, že před zesplatněním celého úvěru je spotřebitel v prodlení pouze s jednotlivými splátkami, které mohou být velmi malé. V případě prodlení s jednotlivou splátkou ve výši například 300 Kč by obecná výše smluvní pokuty byla pouze 0,30 Kč denně (cca 9 Kč měsíčně), což nemá na dlužníka žádoucí motivační účinek.*“
97. Dále účastník řízení uvedl, že smluvní pokuta je uplatňována k jednotlivé splátce v době po splatnosti a zároveň před uzavřením případu a jeho předáním k vymáhání s tím, že toto předání odpovídá v rámci interních pravidel zesplatnění úvěru, kdy již nelze uplatnit možnost prodloužení splatnosti atp. Účastník řízení dodal, že předmětná pravidla jsou součástí interních předpisů a smluvní dokumentace, kterou ČNB posoudila v rámci řízení o udělení licence nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a nebyl z její strany shledán rozpor s právními předpisy.

⁴¹Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, 900 s. § 122 [Omezení plateb souvisejících s prodlením spotřebitele].

98. Námitky účastníka řízení správní orgán považuje za nedůvodné. Dle ustanovení § 122 odst. 2, věta první ZSÚ, nesmí uplatněná smluvní pokuta přesáhnout 0,1 % denně z částky, ohledně níž je spotřebitel v prodlení, je-li spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy. Ustanovení § 122 odst. 2, věta druhá ZSÚ, uvádí výjimku, kdy se věta první tohoto ustanovení nepoužije. Výjimka z tohoto omezení smluvní pokuty se však týká souhrnu smluvních pokut **uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným**, pokud je tento souhrn pokut v kalendářním roce, v němž nebo v jehož části byl spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy, nižší než 3 000 Kč a pokud výše smluvních pokut zahrnutých v tomto souhrnu uplatněných ve vztahu k prodlení s každou jednotlivou splátkou spotřebitelského úvěru činí nejvýše 500 Kč. Zmíněná podmínka „*uplatnění do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným*“ je jednoznačná a ustanovení § 122 odst. 2 ZSÚ v tomto ohledu nedává prostor pro jiný výklad.

99. Výjimku tak nelze aplikovat na případy účastníka řízení, neboť **zde se jedná o smluvní pokutu uplatněnou až po splatnosti úvěru**, což ostatně potvrdil i účastník řízení ve svém Vyjádření. Obdobně se vyjadřuje i účastníkem řízení citovaný komentář k § 122 odst. 2 ZSÚ: „***Musí se zároveň jednat o smluvní pokuty uplatněné před okamžikem, kdy se spotřebitelský úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele celý splatným.***“

100. K druhé námitce správní orgán nejprve v obecné rovině uvádí, že vnitřní předpisy upravují toliko základní předpoklady pro výkon činnosti a nemohou účastníka řízení zprostit naplňování zákonných povinností v praxi. Správní orgán nemůže v licenčním řízení předvídat, jaké smluvní pokuty subjekty ve své praxi uplatní. V případě účastníka řízení bylo ve vnitřním předpise uvedeno, že má možnost uložit definované smluvní pokuty, nikoliv tedy, že je bude ukládat a nadto kumulativně, a to po splatnosti úvěru. Správní orgán vycházel při vydání tohoto rozhodnutí zásadně ze skutkového stavu zjištěného během Kontroly.

101. Ustanovení § 154 odst. 2 písm. g) ZSÚ stanoví, že ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že požaduje po spotřebiteli platbu v rozporu s § 122 ZSÚ.

102. Na základě zjištěných skutečností má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 4.2.2019 do 7.12.2019⁴² postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 122 odst. 2 ZSÚ, když v 27 případech (č. [REDACTED], č. [REDACTED]) z kontrolovaného vzorku 42 úvěrových případů požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit ve výši 0,1 % denně z částky ohledně níž byl spotřebitel v prodlení, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 2 písm. g) ZSÚ.

25

Odůvodnění pokuty

103. Ustanovení § 158 ZSÚ stanoví, že přestupky podle tohoto právního předpisu projednává Česká národní banka. Správní orgán je tak legitimován projednat všechny předmětné přestupky.
104. V posuzovaném případě správní orgán prokázal, že se účastník řízení dopustil porušení povinností stanovených ZSÚ a naplnil tím pojmové znaky přestupků tak, jak je uvedeno výše v jejich odůvodnění, tj. dopustil se v rámci vícečinného souběhu nestejnorodého⁴³ přestupků dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e), § 153 odst. 1 písm. e), § 154 odst. 1 písm. n) a § 154 odst. 2 písm. g) ZSÚ. Správní orgán proto při stanovení výše sankce vycházel ze **zásady absorpce** zakotvené v ustanovení § 41 odst. 1 přestupkového zákona, ze které vyplývá, že v případě, kdy správní orgán ukládá účastníkovi řízení sankci za dva nebo více přestupků projednávaných ve společném řízení, ukládá trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný. V případě, že zákon stanoví pro sbíhající se přestupky shodné rozpětí sankcí, ukládá potom trest za přestupek nejzávažnější. Správní orgán vzhledem k výše uvedenému aplikoval absorpční zásadu ve vztahu k přestupkům uvedeným ve výroku tohoto rozhodnutí a uložil pokutu pouze za nejpřísněji trestný ze všech zjištěných přestupků. Ostatní okolnosti spáchání přestupků, jakož i další skutečnosti jsou potom zohledněny jako okolnosti polehčující či přitěžující a podílí se rovněž na individualizaci výše ukládané pokuty pro konkrétní posuzovaný případ.
105. Přestupky, jichž se účastník řízení dopustil, hodnotí správní orgán obecně v souhrnu jako velmi závažné. Podle typové závažnosti, vyjádřené horní hranicí sazby pokut⁴⁴, lze v souladu s ustanovením § 154 odst. 3 písm. c) ZSÚ za přestupky ad (i), (iii) a (iv) uložit pokutu do 20 000 000 Kč; dle ustanovení § 153 odst. 2 písm. a) ZSÚ lze za přestupek podle ad (ii) uložit pokutu do 5 000 000 Kč.
106. Správní orgán jako nejzávažnější přestupek hodnotí porušení ustanovení § 86 ZSÚ, tedy přestupek podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) téhož zákona, který byl vzat jako základ pro stanovení konkrétní výše pokuty. Účastník řízení jakožto nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru spotřebitelům **při opakované žádosti o prodloužení doby splatnosti žádným způsobem neposuzoval úvěruschopnost spotřebitelů**. Správní orgán uvádí, že jednání účastníka řízení, za které správní orgán ukládá sankci tímto rozhodnutím, ohrožuje **významný zájem chráněný zákonem, a to primárně veřejný zájem na ochraně spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru ze strany nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, které by pro spotřebitele mělo negativní následky (např. insolvenci a s ní související dopady jak ekonomické v podobě ztráty majetku, tak společenské v podobě společenské stigmatizace)**. Je vhodné zdůraznit, že v 17 případech ze 42 kontrolovaných (tj. 40,5 %) se spotřebitel v době po získání úvěru skutečně ocitl v insolvenci⁴⁵. Současně byl jednáním účastníka řízení ohrožen i zájem na ochraně předchozích věřitelů před znehodnocením jejich pohledávek, když ve 2 případech účastník řízení poskytl spotřebitelský úvěr klientům, v jejichž případě byl již před podáním žádosti o úvěr zjištěn úpadek s formou řešení

⁴³Pachatel více skutky spáchá trestné činy (přestupky) různých skutkových podstat.

⁴⁴Srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 3. 5. 2013, č. j. 60 A 1/2013-49, který stanoví, že: „Typová závažnost protiprávního jednání nachází svůj odraz již v druhu a rozpětí zákonem stanovené sankce.“

⁴⁵Bliže viz body 54 a 55 tohoto rozhodnutí.

oddlužením. Předmětnou úpravou je chráněn i celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s insolvenční spotřebitelů, tedy exekuce, ztráta motivace k výdělečné činnosti, ztráta daňových příjmů státu a naopak nárůst výdajů na sociální dávky.⁴⁶ **Účastník řízení tak svým jednáním ohrozil zejména zájem na ochraně neprofesionálních zákazníků na trhu spotřebitelských úvěrů, což je jeden z hlavních cílů regulace v této oblasti. Správní orgán považuje výše uvedené zájmy v oblasti regulace poskytování spotřebitelských úvěrů za velmi významné, a proto hodnotí společenskou škodlivost jednání účastníka řízení jako velmi vysokou, neboť odborné, komplexní a důkladné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele ve smyslu ustanovení § 86 ZSÚ je elementárním předpokladem pro řádné poskytování spotřebitelského úvěru a tedy naplnění jednoho z hlavních účelů daného zákona.** Závažnost tohoto přestupku reflektuje pomocí maximální možné výše uložené pokuty i samotný ZSÚ, když stanoví, že za tento přestupek je možno uložit podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) ZSÚ pokutu až do výše 20 mil. Kč.

107. Správní orgán konstatuje, že rovněž výše uvedená pochybení ad (ii), tedy neuchování dokumentů a jiných záznamů pro osvědčení o posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů, jednání ad (iii), kdy účastník řízení ve smlouvě o spotřebitelském úvěru neuváděl informaci o způsobu stanovení náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru, a jednání ad (iv), kdy účastník požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit, jsou ve svém souhrnu rovněž poměrně závažná, neboť zasahují do základních povinností účastníka řízení jako poskytovatele spotřebitelského úvěru a vedou ke stejnému následku, tj. porušování ZSÚ. Z uvedených důvodů správní orgán uložil účastníkovi řízení v souladu s ustanovením § 41 odst. 1 přestupkového zákona pokutu právě za přestupek ad (i), a ke skutečnosti, že se účastník řízení dopustil celkem čtyř přestupků, přihlédl jako k přitěžující okolnosti v souladu s ustanovením § 40 písm. b) přestupkového zákona.
108. K možné liberaci účastníka řízení dle ustanovení § 21 odst. 1 a 2 přestupkového zákona správní orgán uvádí, že účastník řízení neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat, aby přestupkům uvedeným v tomto rozhodnutí zabránil. Správnímu orgánu nejsou známy žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by účastník řízení vyvinul dostatečné úsilí směřující k zabránění porušení povinností stanovených mu ZSÚ.
109. Přestupkový zákon umožňuje uložení alternativních druhů trestů (např. napomenutí)⁴⁷ a popř. modifikaci trestu (např. podmíněné upuštění od uložení správního trestu).⁴⁸ S ohledem na závažnost protiprávního jednání účastníka řízení v tomto konkrétním případě, a rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že v případě účastníka řízení došlo ke spáchání celkem čtyř přestupků uvedených ve výrokové části I. tohoto rozhodnutí, však nepřipadá aplikace alternativních druhů trestání ani modifikace trestu v úvahu. Jako nejefektivnější prostředek, který zajistí naplnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce, se jeví uložení pokuty.
110. Při stanovování výše pokuty se správní orgán řídil zásadami uvedenými v § 37 přestupkového zákona, povahu a závažnost přestupku posoudil dle § 38 přestupkového zákona, a přihlédl ke všem polehčujícím i přitěžujícím okolnostem ve smyslu § 39 a § 40

⁴⁶srov. Zákon o spotřebitelském úvěru, 1. vydání, 2017, s. 425 – 435 (SLANINA, JEMELKA, VETEŠNÍK, WACHTLOVÁ, FLÍDR).

⁴⁷Viz ustanovení § 35, § 45, § 47 až § 50 přestupkového zákona.

⁴⁸Viz ustanovení § 42 až § 44 přestupkového zákona.

přestupkového zákona. Zároveň správní orgán přihlédl k obecným právním zásadám, zejména k zásadě individualizace sankce a k zásadě legitimního očekávání.

111. Ustanovení § 38 přestupkového zákona stanoví, že povaha a závažnost přestupku je dána zejména mimo jiné významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, významem a rozsahem následku přestupku, způsobem spáchání přestupku, okolnostmi spáchání přestupku a délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele.
112. Kromě výše uvedeného významu zákonem chráněného zájmu, tedy objektu přestupku, je povaha a závažnost přestupků spáchaných účastníkem řízení v posuzovaném případě dána rovněž významem a rozsahem následků přestupku. Co se týče **následků**, resp. **účinků** způsobených protiprávním jednáním, k naplnění skutkové podstaty příslušných přestupků dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli, škodlivý následek netvoří znak skutkové podstaty těchto přestupků. Zákonodárce považuje již ohrožení způsobené porušením příslušných povinností za natolik závažné, že k odpovědnosti za příslušné přestupky není třeba vzniku přímé škody.
113. Co se týče **způsobu** porušení jednotlivých ustanovení zákona, správní orgán uvádí, že k porušení došlo z části (přestupek ad (iv)) komisivním (tj. účastník řízení učinil něco, co učinit neměl) a zčásti omisivním (přestupky ad (i), (ii) a (iii)) jednáním (tj. účastník řízení neučinil něco, co učinit měl), když si protiprávnosti vzhledem ke svým odborným znalostem měl být účastník řízení vědom.
114. Pokud se má správní orgán vyjádřit k **povaze činnosti** účastníka řízení, pak lze konstatovat, že účastník řízení jako subjekt, jehož jednou z hlavních podnikatelských činností je od roku 2012 poskytování spotřebitelských úvěrů, by měl při této činnosti přistupovat k povinnostem vyplývajícím z požadavku řádného posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr a obecně k administrování poskytnutí spotřebitelského úvěru maximálně zodpovědně a vyvarovat se jakýchkoli porušení ZSÚ. V činnosti účastníka řízení vztahující se k oblasti posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr však správní orgán nespatřuje povahu řádného poskytování spotřebitelských úvěrů, když ze vzorku 42 úvěrových případů se dostalo do prodlení s vrácením úvěru 27 z nich (tj. 64 %) a z celkového počtu 3 786 uzavřených smluv v kontrolním období bylo v prodlení 2 067 (tj. 54 %). I k tomu pak správní orgán přihlédl při stanovování výše uložené pokuty.
115. Správní orgán vzal při rozhodování o stanovení konkrétní výše pokuty za spáchané přestupky v úvahu jako **polehčující okolnost** skutečnost, že účastník řízení zjednal či deklaroval, že zjedná nápravu některých zjištěných nedostatků ve své činnosti v návaznosti na provedenou kontrolu (viz výše), a také skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek trestán. Rovněž vzal správní orgán v potaz spíše administrativní charakter pochybení ad (iii).
116. Naopak jako **přitěžující okolnost** zvyšující závažnost deliktního chování účastníka řízení správní orgán považuje skutečnost, že účastník řízení spáchal více přestupků. Správní orgán též přihlédl k tomu, že některá porušení ZSÚ měla systémový charakter (ad (i) a (ii)), a že se účastník řízení dopouštěl porušování některých povinností opakovaně po poměrně **dlouhé období** cca 10 měsíců.

117. Účastník řízení pokutu ve výši 1 000 000 Kč uloženou Příkazem považuje dle Vyjádření I za zcela nepřiměřenou, když má za to, že správní orgán nezohlednil veškeré skutečnosti a zároveň uložil pokutu v obdobných věcech rozdílně. Správní orgán dle účastníka řízení při určování výše pokuty nedostatečně přihlédl k polehčujícím okolnostem, zejména k přijetí potřebných opatření k nápravě, aktivní spolupráci a součinnosti účastníka řízení a skutečnosti, že účastník řízení dosud nebyl za žádný přestupek trestán a nejednalo se o úmyslné nebo systematické porušování právních předpisů. Účastník řízení žádá správní orgán o řádnou individualizaci trestu a zohlednění všech uvedených okolností.
118. K argumentaci účastníka řízení správní orgán uvádí, že právnické osoby jsou za přestupky odpovědné bez ohledu na zavinění, proto správní orgán zavinění účastníka řízení nehodnotil. Případné prokázání úmyslu ze strany účastníka řízení by bylo považováno za okolnost zvyšující závažnost protiprávního jednání, nic takového však zjištěno nebylo. Správní orgán dále odmítá i námitku účastníka řízení, že nepřihlédl k polehčujícím okolnostem, a sděluje, že jím uvedené skutečnosti vzal v potaz při hodnocení zjištěných nedostatků již v Příkazu a rovněž k nim přihlédl jako k polehčujícím okolnostem při stanovení konkrétní výše sankce (bod 115 tohoto rozhodnutí). Samotné poskytování součinnosti kontrolovanou osobou je zákonnou povinností dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole, (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů. Samotný fakt, že účastník řízení neporušil svou zákonnou povinnost, tak nehodnotí správní orgán u účastníka řízení jako polehčující okolnost.
119. Správní orgán považuje za nedůvodné i tvrzení, že se v případě účastníka řízení jedná o nepřiměřené či exemplární potrestání. Předně správní orgán uvádí, že při určení druhu sankce a její výměry postupoval rovněž v souladu se zásadou individualizace sankce, neboť přihlédl k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k pohnutkám a k osobě pachatele. Dále správní orgán uvádí, že Česká národní banka k dnešnímu dni na základě zjištění vyplývajících z kontrol vydala v případě nebankovních poskytovatelů spotřebitelského úvěru celkem 11 pravomocných rozhodnutí, v nichž subjektům uložila za porušení povinností pokuty v průměrné výši přes 2 150 000 Kč. Uložená pokuta ve výši 1 000 000 Kč tak plně koresponduje i s rozhodovací sankční praxí České národní banky.
120. Správní orgán shrnuje, že s ohledem na represivní funkci sankce a generální prevenci je na místě uložit účastníku řízení za vytýkaná jednání peněžitou sankci tak, aby dal ostatním účastníkům trhu na vědomí, že vytýkaná jednání považuje za závažná porušení povinností, jejichž neplnění musí být trestáno a vynucováno. Na základě výše uvedených skutečností dospěl správní orgán k závěru, že v souladu s kontinuitou rozhodovací sankční praxe České národní banky a s přihlédnutím k závažnosti spáchaných přestupků, zejména ke způsobu jejich spáchání a jejich následkům a k okolnostem, za nichž byly spáchány, jakož i relevantním polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, jsou dány důvody pro uložení pokuty v dolní čtvrtině shora vypočtené sazby pokuty. Správní orgán vzal rovněž v potaz přijatá opatření k nápravě. S přihlédnutím ke všem výše uvedeným skutečnostem správní orgán rozhodl stanovit pokutu ve výši 1 000 000 Kč.
121. Při stanovení konkrétní výše pokuty pak správní orgán **přihlédl i k majetkovým poměrům účastníka řízení**, jehož čistý obrát za rok 2021 činil 19 035 000 Kč a vlastní kapitál 38 057 000 Kč. Na základě posouzení všech uvedených aspektů dospěl správní orgán k jednoznačnému závěru, že pokuta uložená v rámci dolní čtvrtiny zákonné sazby ve výši **1 000 000 Kč (slovy jeden milion korun českých), což odpovídá 5 % z horní hranice zákonné sazby**, odpovídá rovněž i závažnosti protiprávního jednání účastníka

řízení, okolnostem, za kterých se jej dopustil a zásadním způsobem nedopadá do majetkových poměrů účastníka řízení.

Odůvodnění povinnosti uhradit náklady řízení dle výroku ad II.

122. Podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal správní řízení porušením své právní povinnosti povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je stanovena prováděcím předpisem ke správnímu řádu, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky 112/2017 Sb. Z ustanovení § 6 odst. 1 této vyhlášky vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.
123. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené správní řízení bylo, jak bylo podrobně podáno výše, vyvoláno porušením právní povinnosti účastníkem řízení, uložil mu správní orgán povinnost nahradit náklady tohoto správního řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2023/43139/CNB/110 ze dne 13. dubna 2023, sp.zn. Sp/2020/125/573**

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 29. 12. 2022 a doplněného 23. 1. 2023 společností FINSPACE s.r.o., IČO 280 88 042, se sídlem Revoluční 764/17, 110 00 Praha 1, Staré Město, zastoupenou [redacted], advokátem, ev. č. ČAK [redacted], [redacted], IČO [redacted], se sídlem [redacted], rozhodnutí České národní banky č. j. 2022/133035/570 ze dne 14. 12. 2022, sp. zn. Sp/2020/125/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti FINSPACE s.r.o., IČO 280 88 042, se sídlem Revoluční 764/17, 110 00 Praha 1, Staré Město se podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance zamítá a rozhodnutí České národní banky č. j. 2022/133035/570 ze dne 14. 12. 2022 se potvrzuje.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) dne 31. 1. 2022 zahájila se společností FINSPACE s.r.o., IČO 280 88 042, sídlem Revoluční 764/17, 110 00 Praha 1, Staré Město (dále „účastník řízení“), správní řízení vydáním příkazu č. j. 2022/11452/570 (dále „příkaz“), kterým účastníkovi řízení uložila pokutu ve výši 1 000 000 Kč podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“). Příkaz byl vydán na základě skutkových zjištění učiněných během kontroly zahájené doručením oznámení o zahájení kontroly č. j. 2019/102780/CNB/650. O kontrolních zjištěních byl pořízen protokol o kontrole č. j. 2020/017/292/CNB/650 ze dne 29. 1. 2020.

[2.] Účastník řízení proti příkazu podal v zákonné lhůtě odpor, čímž došlo dle ustanovení § 150 odst. 3 správního řádu ke zrušení příkazu a správní řízení pokračovalo.

[3.] Dne 9. 3. 2022 byl účastník řízení informován přípisem č. j. 2022/25239/570, že správní orgán prvního stupně shromáždil dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí ve věci. Správní orgán prvního stupně zároveň účastníka řízení poučil o jeho právu se k podkladům před vydáním rozhodnutí vyjádřit.

[4.] Účastník řízení se k podkladům shromážděným správním orgánem prvního stupně vyjádřil dopisem ze dne 23. 3. 2022, evidovaném pod č. j. 2022/30853/570 (dále „vyjádření ze dne 23. 3. 2022“), a zároveň požádal o nařízení ústního jednání. Ústní jednání proběhlo dne 2. 8. 2022 v sídle správního orgánu prvního stupně.

[5.] Jelikož správní orgán prvního stupně shromáždil další podklady, byl účastník řízení dne 16. 8. 2022 podruhé informován přípisem č. j. 2022/82140/570, že správní orgán prvního stupně shromáždil dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí ve věci, a účastník řízení byl znovu poučen o jeho právu se k podkladům před vydáním rozhodnutí vyjádřit.

[6.] Účastník řízení se ke shromážděným podkladům vyjádřil dopisem ze dne 9. 9. 2022, evidovaným pod č. j. 2022/93382/570 (dále „vyjádření ze dne 9. 9. 2022“).

[7.] Dne 3. 11. 2022 byl účastník řízení správním orgánem prvního stupně přípisem č. j. 2022/115832/570 informován o změně právní kvalifikace jednoho ze skutků v příkazu.

[8.] Dne 14. 12. 2022 správní orgán prvního stupně vydal rozhodnutí č. j. 2022/133035/570 (dále „napadené rozhodnutí“), které bylo účastníkovi řízení téhož dne doručeno.

[9.] Správní orgán prvního stupně uznal výrokem I. napadeného rozhodnutí účastníka řízení vinným, že

- i) v období od 10. 1. 2019 do 10. 7. 2019 v 6 prověřovaných úvěrových případech při opakovaném prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele;
- ii) v období od 17. 1. 2019 do 24. 9. 2019 ve 42 prověřovaných úvěrových případech neuchovával dokumenty a jiné záznamy v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, když
 - a) ve 42 úvěrových případech nedisponoval záznamem o výpočtu disponibilního limitu, ani o jeho výsledku;
 - b) ve 30 úvěrových případech nedisponoval záznamy o telefonickém či emailovém ověření spotřebitelova příjmu u jeho zaměstnavatele, ani jinými doklady, které by výši tvrzených příjmů spotřebitele hodnověrně doložily;
- iii) v období od 3. 1. 2019 do 1. 8. 2019 nezajistil, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace o způsobu stanovení náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru;
- iv) v období od 4. 2. 2019 do 7. 12. 2019 ve 27 prověřovaných úvěrových případech z kontrolovaného vzorku 42 úvěrových případů požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit ve výši 0,1 % denně z částky, ohledně níž byl spotřebitel v prodlení,

tedy porušil

- ad i) ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad ii) ustanovení § 78 zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad iii) ustanovení § 106 odst. 1 písm. q) zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad iv) ustanovení § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru,

čímž se dopustil

- ad i) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,
- ad ii) přestupku podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad iii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1. písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad iv) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru,

za což byla účastníkovi řízení uložena pokuta podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru ve výši 1 000 000 Kč. Výrokem B napadeného rozhodnutí byla účastníkovi řízení uložena povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč.

[10.] Proti napadenému rozhodnutí podal účastník řízení v zákonné lhůtě dne 29. 12. 2022 blanketní rozklad, ve kterém uvedl, že rozklad odůvodní ve lhůtě 25 dnů. Rozklad účastník řízení doplnil dne 23. 1. 2023 (dále společně „rozklad“). V rozkladu účastník řízení navrhuje, aby bankovní rada shledala výši uložené pokuty jako nepřiměřenou a snížila ji, případně aby napadené rozhodnutí zrušila a vrátila správnímu orgánu prvního stupně k vydání nového rozhodnutí.

[11.] V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich“).

[12.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

[13.] K jednotlivým námitkám bankovní rada uvádí následující.

I. Námitky k nedostatečnému posouzení úvěruschopnosti

[14.] *Účastník řízení uvádí, že správní orgán prvního stupně se nevypořádal s jeho argumentací, v níž poukázal na rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 18. 12. 2014 ve věci C-449/13 (dále „rozsudek SDEU“).*

[15.] *Dle účastníka řízení z rozsudku SDEU mimo jiné vyplývá, „že poskytovatel spotřebitelského úvěru musí v každém jednotlivém případě s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem zvážit, zda se jedná o příslušné informace a zda jsou tyto informace dostatečné pro posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. V tomto ohledu se dostatečnost uvedených informací může lišit podle okolností, za nichž dojde k uzavření úvěrové smlouvy, podle osobní situace spotřebitele nebo podle částky uvedené v této smlouvě“. Dle účastníka řízení je tak zřejmé, že v případě poskytnutí spotřebitelského úvěru ve výši jednotek tisíc (i nižších desítek tisíc) budou za účelem ověření úvěruschopnosti vyžadovány jiné podklady, než v případě poskytnutí úvěru ve výši vyšších desítek až stovek tisíc, či milionů korun. Dle účastníka řízení též SDEU poskytuje věřiteli možnost posoudit a určit, zda jsou předložené podklady a známé informace dostatečné pro posouzení úvěruschopnosti v konkrétním případě.*

[16.] *Účastník řízení uvádí, že je zdůrazňován princip posouzení každého případu jednotlivě a dle konkrétních podmínek a informací. Účastník řízení uvádí, že ani zákonodárcem není stanovena povinnost k posouzení úvěruschopnosti vždy vyžadovat u každého jednotlivého případu totožné podklady, informace a doklady. Ani z judikatury evropských nebo českých soudů nevyplývá žádný nejlepší způsob posuzování úvěruschopnosti, naopak je dle účastníka řízení plně reflektován princip přiměřenosti a uvážení poskytovatele úvěru, odvislé od jeho odbornosti a konkrétních okolností případu.*

[17.] Účastník řízení znovu opakuje, že zákonodárce nestanovil žádný taxativní postup, který by měl účastník řízení provádět, ale má se jednat o přiměřené posouzení, u kterého je nutné posoudit též dopad na spotřebitele. Účastník řízení uvádí, že dopad na spotřebitele je vzhledem k výši úvěrů, které účastník řízení poskytuje, výrazně jiný než u úvěrů vyšších částek. Účastník řízení uvádí, že tento nedostatek by měl být řešen skrze zákonodárskou moc, nikoliv skrze praxi správního orgánu. Různé právní výklady by neměly jít k tíži účastníka řízení. Vzhledem k tomu, že žádný jednotný postup nebyl zákonodárcem stanoven, je dle účastníka řízení prakticky nemožné poskytovatele spotřebitelských úvěrů sankcionovat, pokud se nejedná o zcela evidentní postup v rozporu se zákonem, či z něho vyplývajícími zásadami. Účastník řízení je toho názoru, že jeho postup byl ve prospěch spotřebitelů a jeho jednání a postupy nebyly v rozporu s účinnými a platnými právními předpisy.

[18.] Účastník řízení uzavírá, že správní orgán prvního stupně měl výše uvedené zohlednit v napadeném rozhodnutí, když dle účastníka řízení byly jeho kroky činěny ve prospěch spotřebitelů, přičemž jejich ochrana je hlavním účelem a smyslem zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení uvádí, že v žádném případě nečinil kroky, které by byly v neprospěch spotřebitelů, jak uvedl správní orgán prvního stupně.

[19.] Účastník řízení žádá bankovní radu, aby se zabývala jeho argumentací, kterou se správní orgán prvního stupně dle jeho názoru nezabýval, a zároveň odkazuje na vyjádření ze dne 9. 9. 2022.

[20.] K námitkám týkajícím se nedostatečného posouzení úvěruschopnosti bankovní rada uvádí, že jsou nedůvodné. Správním orgánem prvního stupně je účastníku řízení vytýkáno, že v období od 10. 1. 2019 do 10. 7. 2019 v 6 prověřovaných úvěrových případech při opakovaném prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele.

[21.] K námitce, že se správní orgán prvního stupně nevypořádal s argumentací účastníka řízení ohledně rozsudku SDEU, bankovní rada odkazuje na bod 32 napadeného rozhodnutí a dodává, že správní orgán prvního stupně se s jeho argumentací vypořádal.

[22.] K námitce ohledně závěrů SDEU bankovní rada uvádí, že SDEU sice uvedl, že „poskytovateli úvěru je přiznán prostor pro uvážení při určování, zda informace, které má k dispozici, stačí k doložení úvěruschopnosti spotřebitele, či nikoli, a zda je má ověřit pomocí jiných údajů. Z toho vyplývá, že poskytovatel úvěru musí zaprvé v každém jednotlivém případě s přihlédnutím k jeho konkrétním okolnostem zvážit, zda se jedná o příslušné informace a zda jsou tyto informace dostatečné pro posouzení úvěruschopnosti spotřebitele.“. Zároveň je však třeba zmínit, že konkrétně ve výroku č. 2 rozsudku SDEU¹ vyloučil SDEU možnost poskytnout spotřebitelský úvěr pouze na základě prohlášení spotřebitele. Účastník řízení tak při posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů nemůže spoléhat pouze na jejich úvěrovou historii a ničím nedoložená tvrzení o příjmech a výdajích, ale musí tyto informace s odbornou péčí ověřit². Bankovní rada dodává, že posuzování úvěruschopnosti při poskytování spotřebitelských úvěrů patří mezi nejdůležitější povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů.

¹SDEU v rozsudku C-449/13 ve výroku č. 2 uvedl: „Článek 8 odst. 1 směrnice 2008/48 musí být vykládán zaprvé v tom smyslu, že nebrání tomu, aby bylo posouzení úvěruschopnosti spotřebitele provedeno jen na základě informací uvedených spotřebitelem, za podmínky, že tyto informace budou dostatečné a že jeho pouhá prohlášení budou podepřena doklady, a zadruhé, že neukládá poskytovateli úvěru povinnost provádět systematicky kontrolu informací poskytnutých spotřebitelem.“

²Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015 č. j. 1 As 30/2015 – 39 „věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními“.

[23.] K námitce, že ani zákonodárcem není stanovena povinnost vyžadovat k posouzení úvěruschopnosti vždy u každého jednotlivého případu totožné podklady, informace a doklady a ani z judikatury evropských nebo českých soudů nevyplývá žádný nejlepší způsob posuzování úvěruschopnosti, bankovní rada uvádí, že povinnost posuzovat úvěruschopnost spotřebitelů při poskytování spotřebitelských úvěrů není zavedena nově, ale v právní úpravě byla obsažena už před přijetím nynější právní úpravy³. V nové právní úpravě došlo ke zpřísnění podmínek, neboť byla zavedena povinnost získat povolení k činnosti od správního orgánu, přičemž zájemci o poskytování spotřebitelských úvěrů museli splnit podmínky vztahující se také k odborným předpokladům a zároveň museli předložit vnitřní předpisovou základnu, kterou dokládali mimo jiné svoji připravenost k posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů žádajících o úvěr. Zároveň v souvislosti s výkonem činnosti poskytovatele spotřebitelských úvěrů právní úprava předpokládá, že poskytovatelé nejen zavedou pravidla a postupy, které jsou vhodné z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, ale zejména se předpokládá, že je budou i dodržovat. To obnáší na jedné straně zjišťování a ověřování informací o spotřebiteli a na straně druhé následné vyhodnocení a posouzení těchto informací, aby byly úvěry poskytovány osobám, které si mohou dovolit je splácet. K této problematice již existuje judikatura, ze které mohl účastník řízení vycházet⁴ a kterou cituje bankovní rada v tomto rozhodnutí o rozkladu a správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí. Kromě toho mohl účastník řízení vycházet z podkladů vydaných Českou národní bankou, především z Dohledového benchmarku č. 1/2014⁵, nebo z Dohledového benchmarku č. 3/2016⁶, který rovněž obsahuje část věnovanou posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů.

[24.] Účastník řízení opakuje, že zákonodárce nestanovil žádný taxativní postup, který by měl poskytovatel spotřebitelského úvěru v rámci posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů provádět s tím, že se má jednat o přiměřené posouzení, u kterého je nutné posoudit též dopad na spotřebitele. Proto má být podle účastníka řízení prakticky nemožné poskytovatele spotřebitelských úvěrů sankcionovat, pokud se nejedná o zcela evidentní postup v rozporu se zákonem či z něho vyplývajících zásad. Bankovní rada tyto námitky odmítá. Podle § 75 zákona o spotřebitelském úvěru je poskytovatel spotřebitelského úvěru povinen provozovat svou činnost s odbornou péčí a podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů, přičemž poskytovatel spotřebitelského úvěru poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Co se rozumí posouzením úvěruschopnosti s odbornou péčí, správní orgán prvního stupně dostatečně vysvětlil v bodech 32 až 36 napadeného rozhodnutí.

³ Ustanovení § 9 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a změně některých zákonů.

⁴ Viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015, č. j. 1 As 30/2015-39.

⁵ Dohledový benchmark č. 1/2014 „K výkladu povinnosti věřitele posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“ Dostupný na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf

⁶ Dohledový benchmark 3/2016 „Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru“. Dostupný na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf

[25.] Podstatou vytýkaného jednání je skutečnost, že účastník řízení na základě nabídky a jejího přijetí uzavíral nové dohody o odkladu splatnosti bez posouzení úvěruschopnosti žadatele. V posuzovaném případě se jednalo o změnu závazku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru. Vzhledem k tomu, že si účastník řízení za prodloužení splatnosti účtuje poplatek, dochází k navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru a výše poplatku určuje, zda se jedná o navýšení významné. Bankovní rada odkazuje na body 48 a 50 napadeného rozhodnutí a dodává, že nemá pochybnosti o tom, že k významnému navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru došlo. V takovém případě měl účastník řízení posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. K posuzování úvěruschopnosti však u 6 případů při významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru nedošlo. Bankovní rada dodává, že z hlediska zákona o spotřebitelském úvěru není relevantní počet navýšení, ale skutečnost, zda poplatek výrazně navyšuje celkovou výši spotřebitelského úvěru. V takovém případě musí být posouzena úvěruschopnost.

[26.] Bankovní rada dodává, že přiměřenost (proporcionalita) postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele se posuzuje ve vztahu k povaze (charakteru), rozsahu (šíři) a složitosti (komplikovanosti) účastníkem řízení vykonávaných činností. Komentářová literatura⁷ přitom klade přiměřenost postupů a pravidel do souvislosti s šíří produktové nabídky, objemem poskytnutých úvěrů a rozsáhlostí distribuční sítě, nikoliv pouze s výší jistiny a délkou splatnosti poskytovaného úvěru. Účastník řízení si však při opakovaném prodlužování splatnosti nezjišťoval a nezískal od spotřebitelů žádné informace, tím pádem je nemohl ani ověřit, ani vyhodnotit. Bankovní rada v této souvislosti konstatuje, že uplatnění zásady přiměřenosti v žádném případě nezbavuje účastníka řízení povinnosti řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele, zejména dostatečně a adekvátně ověřit výši a pravidelnost příjmů daného spotřebitele a současně zjistit, ověřit a zohlednit jeho výdaje a další závazky. Bankovní rada konstatuje, že ze skutkových zjištění uvedených v napadeném rozhodnutí je navíc patrné, že v případě účastníka řízení se nejednalo o specifické a hraniční nedostatky v posuzování úvěruschopnosti, u kterých by byla na místě pochybnost, zda dochází k porušení zákonné povinnosti či nikoliv. Naopak se jednalo o nedostatky zásadní a zjevné, u kterých si dle bankovní rady účastník řízení musel být vědom, že jimi porušuje svoji povinnost řádně posuzovat úvěruschopnost.

[27.] Bankovní rada tak má shodně se správním orgánem prvního stupně (body 32 až 58 napadeného rozhodnutí) za prokázané, že účastník řízení při opakovaném prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru tj. při změně závazku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele, čímž účastník řízení porušil ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada závěrem dodává, že nemá pochybnosti o tom, že se účastník řízení přestupku podle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru dopustil.

[28.] K námitce, že postup účastníka řízení byl ve prospěch spotřebitelů a že 4 poskytnuté úvěry byly nakonec splaceny, bankovní rada uvádí, že tato skutečnost je v souvislosti s nedostatečným posuzováním úvěruschopnosti zcela bezpředmětná. Účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele před poskytnutím spotřebitelského úvěru nemůže rezignovat na její řádné posouzení s tím, že se domnívá, že tento spotřebitel je schopen poskytnutý úvěr řádně a včas splácet, aniž by účastník řízení disponoval patřičnými aktuálními

⁷Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, 129 s.

ověřenými informacemi o příjmech, výdajích a závazcích spotřebitele. Nadto zákonodárce nestanovuje z povinnosti posoudit úvěruschopnost žádnou výjimku a k takovému posouzení musí dojít u všech spotřebitelů, tím spíše u spotřebitelů, kteří nejsou schopni uhradit spotřebitelský úvěr s původní splatností 21 dní ani po několikaměsíčním, natož ročním odkládání, kdy spotřebitel na poplatcích za prodloužení uhradí stejnou nebo i vyšší částku, než je původní výše spotřebitelského úvěru.

[29.] K námitce, že se správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí nezabýval argumentací účastníka řízení, bankovní rada uvádí, že tomu tak není a správní orgán v napadeném rozhodnutí reagoval i na vyjádření ze dne 9. 9. 2022.

II. Námitky k neuchovávání dokumentů nebo jiných záznamů

[30.] *Účastník řízení namítá, že operátorka účastníka řízení v interním systému CRM vždy při ověřování žádosti potvrzuje či opravuje údaje poskytnuté žadatelem. Není tak pravdou, že by neprobíhal žádný záznam změny údajů, které účastník řízení telefonicky zjistil. V současnosti účastník řízení již vždy vyžaduje potvrzení o příjmu, tj. výplatní pásku či příjem na bankovním účtu, zpravidla za poslední dva měsíce.*

[31.] *Účastník řízení tak nesouhlasí, že by takovýmto postupem hodnověrně neosvědčil řádné plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.*

[32.] K námitkám týkajícím se neuchovávání dokumentů nebo jiných záznamů bankovní rada uvádí, že jsou nedůvodné. Správním orgánem prvního stupně je účastníku řízení vytýkáno, že v období od 17. 1. 2019 do 24. 9. 2019 v 42 prověřovaných úvěrových případech neuchovával dokumenty a jiné záznamy v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, když ve 42 úvěrových případech nedisponoval záznamem o výpočtu disponibilního limitu, ani o jeho výsledku a ve 30 úvěrových případech nedisponoval záznamy o telefonickém či emailovém ověření spotřebitelova příjmu u jeho zaměstnavatele, ani jinými doklady, které by výši tvrzených příjmů spotřebitele hodnověrně doložily.

[33.] K námitce, že operátorka účastníka řízení v interním systému CRM vždy při ověřování žádosti potvrzuje či opravuje údaje poskytnuté žadatelem, bankovní rada konstatuje, že z úvěrových složek ani z printscreenů interního systému CRM⁸ však nic takového nevyplývá. Bankovní rada tak shodně se správním orgánem prvního stupně (body 60 až 65 napadeného rozhodnutí) má za prokázané, že účastník řízení neuchovával dokumenty a jiné záznamy v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění jeho povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, čímž účastník řízení porušil ustanovení § 78 zákona o spotřebitelském úvěru. Na tom nemůže nic změnit nesouhlas účastníka řízení, když zůstal pouze v rovině tvrzení, aniž na podporu svých tvrzení označil jakýkoliv důkaz nebo navrhl provedení nějakého důkazu. Bankovní rada závěrem dodává, že nemá pochybnosti o tom, že se účastník řízení přestupku podle § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru dopustil.

[34.] K tvrzení účastníka řízení, že v současnosti již vždy vyžaduje potvrzení o příjmu, tj. výplatní pásku či příjem na bankovním účtu zpravidla za poslední dva měsíce, bankovní rada uvádí, že taková skutečnost na zjištěný skutkový stav nemá žádný vliv, přičemž takové tvrzení lze fakticky ověřit až v rámci případné další kontroly provedené správním orgánem prvního stupně u účastníka řízení.

⁸ Viz příloha spisu Sp/2020/125/573 – CD/DVD.

III. Námitky k neposkytnutí informací o předčasném splacení ve smlouvě

[35.] Účastník řízení namítá, že průměrná částka, kterou si započel na nutné náklady v souvislosti s předčasným splacením, činí 36,81 Kč. Účastník řízení je přesvědčen, že tyto náklady byly odůvodněné, současně nutné a vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením úvěru.

[36.] Účastník řízení uvádí, že správní orgán prvního stupně uvedl, že s ohledem na nízké výše spotřebitelských úvěrů a s tím související nízkou výši uplatňovaných nákladů shledává tento přestupek porušením s nižší společenskou škodlivostí a že tento skutek není stěžejním a na určení výše pokuty nemá prakticky vliv. Účastník řízení namítá, že pokuta je vzhledem k rozhodovací praxi správního orgánu prvního stupně nepřiměřená.

[37.] K námitkám týkajícím se neposkytnutí informací o předčasném splacení ve smlouvě bankovní rada uvádí, že jsou bezpředmětné. Správním orgánem prvního stupně je účastníku řízení vytýkáno, že v období od 3. 1. 2019 do 1. 8. 2019 nezajistil, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace o způsobu stanovení náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru. Námitka účastníka řízení však nesměruje k porušení § 106 odst. 1 písm. q) zákona o spotřebitelském úvěru⁹, za které byl postižen, ale k porušení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru¹⁰, které bylo účastníkovi řízení sice vytýkáno v příkaze, ale dne 3. 11. 2022 byl účastníku řízení doručen přípis správního orgánu č. j. 2022/115832/570, kterým byl informován o změně právní kvalifikace tohoto skutku.

[38.] K námitce, že částka, kterou si účastník řízení započel na nutné náklady v souvislosti s předčasným splacením, které považuje za odůvodněné, současně nutné a které vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru, bankovní rada obecně uvádí, že nezpochybňuje skutečnost, že poskytovatel spotřebitelského úvěru má podle § 117 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru pro případ předčasného splacení spotřebitelského úvěru právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které mu vzniknou v souvislosti s předčasným splacením. Účastníkovi řízení je však vytýkáno, že nezajistil, aby smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovala informace o způsobu stanovení náhrady nákladů vzniklých v souvislosti s předčasným splacením úvěru, přičemž ustanovení § 106 odst. 1 písm. q) zákona o spotřebitelském úvěru nestanoví z této povinnosti žádnou výjimku (např. při nízké částce takových nákladů). Bankovní rada tak shodně se správním orgánem prvního stupně (body 76 až 81 napadeného rozhodnutí) má za prokázané, že účastník řízení při poskytování spotřebitelských úvěrů jiných než na bydlení ve smlouvě o spotřebitelském úvěru sice upozornil na skutečnost, že v případě předčasného splacení úvěru mu náleží právo na náhradu vzniklých nákladů, nicméně neuvedl informaci o způsobu jejich stanovení, čímž účastník řízení porušil ustanovení § 106 odst. 1 písm. q) zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada závěrem dodává, že nemá pochybnosti o tom, že se účastník řízení přestupku podle § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru dopustil.

[39.] K námitce, že pokuta je vzhledem k rozhodovací praxi správního orgánu prvního stupně nepřiměřená, bankovní rada odkazuje na body 51 až 59 tohoto rozhodnutí o rozkladu, kde se této námitce věnuje. Bankovní rada k tomu dodává, že souhlasí se závěrem správního orgánu prvního stupně, že s ohledem na nízké výše spotřebitelských úvěrů a s tím související nízkou

⁹ Smlouva o spotřebitelském úvěru musí vždy obsahovat informace o právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu poskytovatele na náhradu vzniklých nákladů a u spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení informaci o způsobu jejich stanovení.

¹⁰ Spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.

výši uplatňovaných nákladů, lze účastníkem řízení spáchaný přestupek podle § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru považovat za porušení s nižší společenskou škodlivostí, avšak mající pouze menší vliv na udělenou pokutu (bod 89 napadeného rozhodnutí). Proto i správní orgán prvního stupně tuto skutečnost správně zohlednil při vyměření výše pokuty (bod 115 napadeného rozhodnutí).

IV. Námitky k výši smluvní pokuty

[40.] *Účastník řízení odkazuje v plném rozsahu na bod V vyjádření ze dne 23. 3. 2022.*

[41.] *Účastník řízení s odkazem na ustanovení § 122 odst. 2 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru, z kterého i cituje, uvádí, že podle tohoto ustanovení postupoval při zavedení sankce 500 Kč 10. den po splatnosti úvěru. Na podporu zákonnosti tohoto postupu účastník řízení odkazuje na komentářovou literaturu k § 122 zákona o spotřebitelském úvěru¹¹. Účastník řízení namítá, že v souladu s ustanovením § 122 odst. 2 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru uplatňuje smluvní pokutu v maximální výši 500 Kč k neuhrazené splátce úvěru a souhrn smluvních pokut nepřesahuje v souhrnu částku 3 000 Kč za kalendářní rok. Smluvní pokutu uplatňuje k jednotlivé splátce v době po splatnosti a před uzavřením daného úvěrového případu, tedy před jeho předáním k soudnímu nebo mimosoudnímu vymáhání.*

[42.] *Účastník řízení namítá, že tato pravidla a postupy jsou stanoveny v jeho interních předpisech a ve smluvní dokumentaci, které byly předloženy České národní bance v rámci řízení o udělení licence poskytovatele spotřebitelského úvěru, přičemž v licenčním řízení nebyl shledán rozpor uvedených podkladů s právními předpisy.*

[43.] *Účastník řízení proto nesouhlasí s tím, že postupoval v rozporu s ustanovením § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru.*

[44.] K námitkám týkajícím se výše smluvní pokuty bankovní rada uvádí, že jsou nedůvodné. Správním orgánem prvního stupně je účastníku řízení vytýkáno, že v období od 4. 2. 2019 do 7. 12. 2019 ve 27 prověřovaných úvěrových případech z kontrolovaného vzorku 42 úvěrových případů požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit ve výši 0,1 % denně z částky, ohledně níž byl spotřebitel v prodlení. Účastník řízení námitky uplatnil již ve vyjádření ze dne 23. 3. 2022 a správní orgán prvního stupně se těmito námitkami již zabýval v napadeném rozhodnutí (body 98 až 102 napadeného rozhodnutí). Bankovní rada považuje takové vypořádání za dostatečné. I přestože účastník řízení neuvádí žádné nové skutečnosti a na podporu svých tvrzení neoznačil žádné důkazy a ani nenavrhl provedení žádného důkazu, bankovní rada k těmto námitkám uvádí následující.

[45.] K námitce týkající se postupu podle ustanovení § 122 odst. 2 věty druhé zákona o spotřebitelském úvěru¹², které obsahuje výjimku z aplikace věty první tohoto ustanovení¹³, bankovní rada uvádí, že tato výjimka se vztahuje pouze na souhrn smluvních pokut uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným. Tato podmínka je obligatorní. Výjimku tak nelze aplikovat na případy účastníka řízení, neboť v prověřovaných

¹¹ Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017 s. 600.

¹² Omezení podle věty první se neuplatní na souhrn smluvních pokut uplatněných do okamžiku, kdy se úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele splatným, pokud je tento souhrn pokut v kalendářním roce, v němž nebo v jehož části byl spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy, nižší než 3 000 Kč a pokud výše smluvních pokut zahrnutých v tomto souhrnu uplatněných ve vztahu k prodlení s každou jednotlivou splátkou spotřebitelského úvěru činí nejvýše 500 Kč.

¹³ Uplatněná smluvní pokuta nesmí přesáhnout 0,1 % denně z částky, ohledně níž je spotřebitel v prodlení, je-li spotřebitel v prodlení s plněním povinnosti peněžité povahy.

úvěrových případech se jedná o smluvní pokutu uplatněnou až po splatnosti úvěru, což potvrdil i sám účastník řízení ve vyjádření ze dne 23. 3. 2023. Stejný význam této výjimky je uveden i v účastníkem řízení citované komentářové literatuře¹⁴. Bankovní rada dodává, že názor účastníka řízení, že ke zesplatnění dochází až v případě předání k soudnímu či mimosoudnímu vymáhání, je lichý. Pokud účastník řízení poskytuje spotřebitelské úvěry, které jsou splatné v celé výši jednou splátkou, stane se úvěr splatným v důsledku prodlení spotřebitele s uhrazením této jedné splátky. Bankovní rada tak shodně se správním orgánem prvního stupně (body 94 a 95 napadeného rozhodnutí) má za prokázané, že účastník řízení požadoval smluvní pokutu, která překračovala zákonný limit ve výši 0,1 % denně z částky, ohledně níž byl spotřebitel v prodlení, čímž účastník řízení porušil ustanovení § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Na tom nemůže nic změnit nesouhlas účastníka řízení se závěrem, že postupoval v rozporu s ustanovením § 122 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení zůstal pouze v rovině tvrzení, aniž na podporu svých tvrzení označil jakýkoliv důkaz nebo navrhl jeho provedení. Bankovní rada závěrem dodává, že nemá pochybnosti o tom, že se účastník řízení přestupku podle § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru dopustil.

[46.] K námitce, že účastníkem řízení aplikovaná pravidla a postupy jsou stanovena v jeho interních předpisech a ve smluvní dokumentaci, které byly předloženy České národní bance v rámci řízení o udělení povolení poskytovatele spotřebitelského úvěru, přičemž nebyl shledán rozpor s právními předpisy, bankovní rada uvádí, že v rámci licenčního řízení Česká národní banka zjišťuje, zda žadatel splňuje předpoklady stanovené zákonem pro vydání oprávnění k výkonu regulované činnosti. V čl. 6 interního předpisu účastníka řízení s názvem „Pravidla pro jednání se spotřebiteli v prodlení“ je uvedeno, že účastník řízení má v případě prodlení spotřebitele nárok mimo jiné na smluvní pokutu sjednanou se spotřebitelem ve smlouvě. Současně jsou v čl. 6.3 interního předpisu pouze shrnuty zákonné limity smluvní pokuty, nicméně konkrétní výše uplatňované smluvní pokuty uvedena není. Bankovní rada dodává, že v rámci licenčního řízení se daly posoudit toliko základní předpoklady pro výkon činnosti, ale nelze v jeho rámci předvídat konkrétní výše smluvní pokuty, které se účastník rozhodne v praxi aplikovat. Účastník řízení se nemůže oprávněně domnívat, že splnění licenčních podmínek mu bez dalšího zajistí naplnění zákonných podmínek při uplatňování smluvních pokut. Odkaz na aplikaci pravidel a postupů stanovených v interních předpisech účastníka řízení tak je nedůvodný.

V. Námitky k zásadě legitimního očekávání a zásadě přiměřenosti

[47.] *Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně nezohlednil veškeré podstatné skutečnosti, a zároveň má za to, že správním orgánem prvního stupně byly uloženy pokuty v obdobných věcech rozdílně, čímž má být uložena pokuta nepřiměřená.*

[48.] *Účastník řízení odkazuje na řízení vedené pod sp. zn. Sp/2020/108/573¹⁵, ve kterém došlo k velmi závažným porušením, kdy subjekt poškodil 1 116 spotřebitelů, kteří zaplatili navíc celkovou částku 12 886 709,80 Kč, na kterou daný subjekt neměl dle správního orgánu prvního stupně nárok. Účastník řízení namítá, že pokutovaná osoba v uvedeném případě měla diametrálně odlišné majetkové poměry než účastník řízení. Účastník řízení cituje z rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vydaného ve zmiňovaném případě. Podle zjištění správního orgánu prvního stupně pokutovaná osoba dosáhla v roce 2020 zisku po zdanění 8 299 000 000 Kč a v roce 2019 zisku 15 172 000 000 Kč. Majetkový prospěch této osoby z jejího protiprávního jednání správní orgán prvního stupně vyčíslil na částku 12 886 709,80 Kč.*

¹⁴ „Musí se zároveň jednat o smluvní pokuty uplatněné před okamžikem, kdy se spotřebitelský úvěr stane v důsledku prodlení spotřebitele celý splatným.“.

¹⁵ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2020_00108_CNB_573.pdf.

[49.] Účastník řízení při porovnání řízení vedeného pod sp. zn. Sp/2020/108/573 s řízením v jeho věci má zcela jednoznačně za to, že pokuta, která mu byla napadeným rozhodnutím uložena, je zjevně nepřiměřená a není v souladu s rozhodovací praxí a jednotným postupem správního orgánu prvního stupně, když zisk, obrat a zejména částka, která byla získána protiprávním jednáním (810 Kč u účastníka řízení, které ale on sám považuje za účelně vynaložené náklady), jsou diametrálně odlišné.

[50.] Účastník řízení zmiňuje tzv. zásadu přiměřenosti, kdy podle nálezu Ústavního soudu¹⁶, z kterého i z části cituje, by měla být sankce přiměřená nejen k objektivní a subjektivní závažnosti správního deliktu, ale rovněž k osobě delikventa. Účastník řízení namítá, že v jeho případě se jedná o poskytnuté úvěry v rádech jednotek či nižších desítek tisíc oproti zmíněnému subjektu, který poskytuje úvěry v rádech jednotek, desítek, ale i stovek milionů. Účastník řízení uvádí, že i v případě porovnání majetkových poměrů zmíněného subjektu, tak pokuta, která byla v daném případě uložena, jsou pro tento subjekt „drobné“. Taková pokuta pro tento subjekt nenaplnuje její sankční ani preventivní charakter. Účastník řízení má za to, že výše pokuty uložená účastníkovi řízení je v tomto ohledu i s přihlédnutím k uvedené zásadě a dalším zásadám uvedených v ustanovení § 2 správního řádu nepřiměřená.

[51.] K námitkám týkajícím se zásady legitimního očekávání bankovní rada uvádí, že jsou nedůvodné. K námitce, že uložená pokuta je nepřiměřená, protože správní orgán prvního stupně nezohlednil účastníkem řízení uvedené skutečnosti a svoji rozhodovací praxi v rámci zásady legitimního očekávání podle § 2 odst. 4 správního řádu¹⁷, sděluje bankovní rada následující.

[52.] Bankovní rada uvádí, že v posuzovaném případě byl správní trest pokuty uložen za spáchání čtyř přestupků upravených v § 154 odst. 1 písm. e), § 153 odst. 1 písm. e), § 154 odst. 1 písm. n) a v § 154 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru, kdy se v daném případě jednalo o vícečinný souběh nestejnorodý. Při ukládání správního trestu za tyto přestupky správní orgán prvního stupně správně aplikoval absorpční zásadu (bod 104 napadeného rozhodnutí), když postupoval podle § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, kdy uložil správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprísněji trestný, kterým byl přestupek podle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, za který lze podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru uložit pokutu do výše 20 000 000 Kč. Jak již bankovní rada k jednotlivým skutkům uvedla, nemá pochybnosti o tom, že se výše uvedených přestupků účastník řízení dopustil.

[53.] Při ukládání správního trestu správní orgán prvního stupně vycházel z kritérií uvedených v § 37 a následujících zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. V souladu s těmito ustanoveními se při určení druhu správního trestu a jeho výměry zabýval zejména povahou a závažností přestupků (body 106, 107 a 109 napadeného rozhodnutí), následkem protiprávního jednání (bod 112 napadeného rozhodnutí), způsobem spáchání přestupků (bod 113 napadeného rozhodnutí), povahou činnosti účastníka řízení (bod 114 napadeného rozhodnutí) a rovněž hodnocením polehčujících okolností (bod 115 napadeného rozhodnutí) a přitěžujících okolností (bod 116 napadeného rozhodnutí). Správní orgán prvního stupně posuzoval i skutečnost, zda nejsou naplněny podmínky pro zproštění odpovědnosti za přestupek podle § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, což v posuzovaném případě nebyly (bod 108 napadeného rozhodnutí). Správní orgán prvního stupně stanovil pokutu ve výši 1 000 000 Kč, tedy ve výši 5 % zákonem stanovené horní hranice pokuty. Takovou výši pokuty považuje i bankovní rada za přiměřenou a pro účastníka řízení nelikvidační, přičemž likvidační povahu pokuty ani účastník řízení nenamítal.

¹⁶ Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3062/14, ze dne 27. 5. 2015.

¹⁷ Správní orgán dbá, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

[54.] Bankovní rada dodává, že uloženou pokutu ve výši 1 000 000 Kč nepovažuje za nepřiměřenou ani vzhledem ke zjištěným majetkovým poměrům účastníka řízení, se kterými se správní orgán prvního stupně dostatečně vypořádal v bodě 121 napadeného rozhodnutí.

[55.] Bankovní rada v reakci na námitku účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně nezohlednil veškeré podstatné skutečnosti a proto je uložená pokuta nepřiměřená, shrnuje, že vzhledem ke skutečnosti, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí všechny účastníkem řízení uvedené skutečnosti zohlednil, považuje bankovní rada tuto námitku za nedůvodnou.

[56.] K námitce nepřiměřenosti výše pokuty ve vztahu k rozhodovací praxi správního orgánu prvního stupně bankovní rada odkazuje na internetové stránky České národní banky, na kterých Česká národní banka podle § 159 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru uveřejňuje pravomocná rozhodnutí o udělených pokutách. Ačkoliv je každé rozhodnutí vlivem různorodosti kombinace druhu a intenzity porušení zákona o spotřebitelském úvěru specifické, a proto jakékoli srovnání dvou rozhodnutí bude vždy do jisté míry problematické, odkazuje bankovní rada na několik srovnatelných případů, kdy byl nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru mimo jiné postižen za porušení ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, které porušil i účastník řízení a které správní orgán prvního stupně v případě účastníka řízení vyhodnotil jako nejzávažnější přestupek (bod 106 napadeného rozhodnutí). Jednalo se o případy společností

- LeaderFin s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 500 000 Kč (Sp/2019/590/573)¹⁸,
- IMMO Leasing, SE, které byla uložena pokuta ve výši 750 000 Kč (Sp/2021/456/573)¹⁹,
- SIM PŮJČKA s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 1 000 000 Kč (Sp/2020/288/573)²⁰
- CentroFinance, s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 1 000 000 Kč (Sp/2021/180/573)²¹,
- Rerum Finance, s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 1 500 000 Kč (Sp/2019/329/573)²²,
- CreditPortal, a.s., které byla uložena pokuta ve výši 1 500 000 Kč (Sp/2020/384/573)²³,
- Český Triangl, a.s., které byla uložena pokuta ve výši 2 000 000 Kč (Sp/2019/204/573)²⁴,
- Kontex Trade International s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 2 000 000 Kč (Sp/2020/126/573)²⁵,
- TGI Money a.s., které byla uložena pokuta ve výši 2 500 000 Kč (Sp/2019/231/573)²⁶,
- ACEMA Credit Czech, a.s., které byla uložena pokuta ve výši 2 500 000 Kč (Sp/2020/100/573)²⁷,
- Creamfinance Czech, s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 3 000 000 Kč (Sp/2019/589/573)²⁸,

¹⁸ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2019_00590_CNB_573.pdf

¹⁹ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2021_00456_CNB_573.pdf

²⁰ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2020_00288_CNB_573.pdf

²¹ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2021_00180_CNB_573.pdf

²² https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2019_00329_CNB_573.pdf

²³ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2020_00384_CNB_573.pdf

²⁴ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2019_00204_CNB_573.pdf

²⁵ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2020_00126_CNB_573.pdf

²⁶ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2019_00231_CNB_573.pdf

²⁷ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2020_00100_CNB_573.pdf

²⁸ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2019_00589_CNB_573.pdf

- Creditstar Czech s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 4 000 000 Kč (Sp/2019/330/573)²⁹,
- HELP FINANCIAL s.r.o., které byla uložena pokuta ve výši 5 400 000 Kč (Sp/2019/251/573)³⁰.

[57.] Z těchto publikovaných rozhodnutí je zřejmé, že zásada legitimního očekávání účastníků správního řízení vyjádřená v § 2 odst. 4 správního řádu byla ze strany správního orgánu prvního stupně dodržena. Bankovní rada dodává, že účastníku řízení uložená pokuta ve výši 1 000 000 Kč tak plně koresponduje i s rozhodovací praxí správního orgánu prvního stupně.

[58.] Ke srovnání případu účastníka řízení s řízením vedeným pod sp. zn. Sp/2020/108/573 bankovní rada uvádí, že se jedná o nesrovnatelné případy. Každý případ je nutné posuzovat individuálně s ohledem na všechny relevantní skutkové okolnosti případu a závažnost protiprávního jednání. K řízení vedenému pod sp. zn. Sp/2020/108/573 bankovní rada dodává, že se jedná o diametrálně odlišný případ s velmi rozdílným subjektem i individuálními okolnostmi daného případu, přičemž řízení samotné bylo vedeno pro porušení ustanovení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

[59.] K námitce týkající se zásady přiměřenosti, podle níž by měla být sankce přiměřená nejen k objektivní a subjektivní závažnosti přestupku, ale rovněž k osobě jeho pachatele, bankovní rada odkazuje na bod 119 napadeného rozhodnutí, kdy správní orgán prvního stupně při určení druhu správního trestu a jeho výměry postupoval rovněž v souladu se zásadou individualizace správního trestu. Podle bankovní rady pokuta uložená účastníkovi řízení ve výši 1 000 000 Kč odpovídá všem okolnostem a zvláštnostem konkrétního případu, přičemž hodnocení jednotlivých skutkových okolností, resp. jejich intenzity, je obsaženo v bodech 103 až 121 napadeného rozhodnutí. Bankovní rada dodává, že uložená pokuta reflektuje i majetkové poměry účastníka řízení (bod 121 napadeného rozhodnutí). K finanční zátěži, kterou uložená pokuta pro účastníka řízení představuje, odkazuje bankovní rada na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který uvedl: „[t]o samozřejmě neznámá, že by pokuta za jiné správní delikty měla ztratit cokoliv ze své účinnosti. Naopak (...) aby pokuta za jiný správní delikt naplnila svůj účel z hlediska individuální i generální prevence, musí být citelným zásahem do majetkové sféry pachatele. Odpovídající intenzita majetkové újmy bude v konkrétních případech záviset na řadě faktorů, v první řadě však na závažnosti spáchaného deliktu. Ta v sobě vždy zahrnuje jak typovou závažnost, kterou zákonodárce vyjádřil již rozpětím zákonné sazby pro uložení pokuty, tak individuální závažnost protiprávního jednání v konkrétním případě.“³¹ a na rozhodnutí Ústavního soudu, který konstatoval: „[j]e samozřejmé, že uložení této sankce je pro pachatele nepřijemné a úporné, avšak takový účinek je přirozenou, a dokonce žádoucí vlastností jakékoli sankce – pokud by tomu tak nebylo, vytratil by se generálně preventivní smysl sankcí.“³²

[60.] Bankovní rada tak závěrem opakuje, že uloženou pokutu považuje za přiměřenou s tím, že ze strany správního orgánu prvního stupně při jejím ukládání nedošlo k porušení zásady přiměřenosti a ani zásad uvedených v § 2 správního řádu. Bankovní rada dodává, že uložená pokuta je schopna účinně působit na účastníka řízení jak v rovině represivní, tak zejména v rovině preventivní, tj. odradit účastníka řízení od dalšího porušování předpisů upravujících poskytování spotřebitelských úvěrů.

²⁹ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2019_00330_CNB_573.pdf

³⁰ https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2019_00251_CNB_573.pdf

³¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. As 9/2008 133 ze dne 20. 4. 2010.

³² Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/09 ze dne 25. 10. 2011 (N 183/63 SbNU 117; 22/2012 Sb.).

VI. Námitky k hodnocení závažnosti přestupků

[61.] Účastník řízení s odkazem na body 105 a 106 napadeného rozhodnutí namítá, že správní orgán prvního stupně vyčítá účastníkovi řízení, „že spotřebitelé, kterým účastník poskytl úvěr, využili zákonný institut, který řeší uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkůvých věřitelů.“. Namítá, že není v žádném případě v jeho možnostech kontrolovat chování jednotlivých spotřebitelů a nemůže být nijak spojován s tím, že tito spotřebitelé využili možnost, kterou jim zákon poskytuje, a už vůbec nelze bez dalšího posuzovat, zda a jaký měl účastník řízení vliv na případné využití daného institutu.

[62.] Dle účastníka řízení je z částek, které prostřednictvím spotřebitelských úvěrů poskytuje, zcela jisté, že jím poskytnuté úvěry nemohly být stěžejním důvodem toho, že tito spotřebitelé řešili svoji situaci v souladu se zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Účastník řízení uvádí, že on je ten poslední, který by měl zájem na tom, aby takový spotřebitel řešil svoji situaci jedním ze způsobů úpadku. Účastník řízení uvádí, že „on sám patří mezi do chráněného zájmu, který správní orgán zmiňuje „zájem na ochraně předchozích věřitelů před znehodnocením jejich pohledávek“.“.

[63.] Účastník řízení je toho názoru, že postup, který popisoval v průběhu celého správního řízení, tedy že poskytuje prodloužení splatnosti spotřebitelského úvěru bez sankcí, je zcela v zájmu spotřebitele, a odmítá nařčení, že jedná v neprospěch spotřebitele.

[64.] Účastník řízení namítá, že z napadeného rozhodnutí se dozvěděl, že správnímu orgánu prvního stupně nejsou známy žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by účastník řízení vyvinul dostatečné úsilí směřující k zabránění porušení povinností stanovených mu zákonem o spotřebitelském úvěru, což považuje za nešťastné a v rozporu se zásadami, kterými se má správní orgán řídit. Účastník řízení uvádí, že sleduje zákonnou úpravu a aktuální judikaturu, a přesto mu jsou následně vyčítány nedostatky na základě odlišného výkladu stanovených pravidel. V takovém případě by měla být zcela jasně role správního orgánu taková, že by k předmětným věcem měla být vydávána doporučení či stanoviska, když správní orgán nejen že vykonává dohled, kterým je myšlena např. kontrola takových procesů, ale také předcházení výkladovým rozdílům mezi subjekty, kterým sám správní orgán udělil licenci. Účastník řízení nesouhlasí s tím, že by nevyvíjel dostatečné úsilí směřující k zabránění porušení povinností stanovených mu zákonem o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení uvádí, že takové vážné prohlášení není nikterak podloženo, ale je pouze správním orgánem prvního stupně tvrzeno. Naopak účastník řízení je přesvědčen, že v rámci svých vyjádření prokázal, že takové úsilí vynaložil a rozhodně nebyl nečinný.

[65.] K námitkám týkajícím se hodnocení závažnosti přestupků bankovní rada uvádí, že jsou nedůvodné. Závažnost jednotlivých spáchaných přestupků správní orgán prvního stupně posoudil v bodech 105 a 106 napadeného rozhodnutí a takové posouzení považuje bankovní rada za správné a dostačující. Bankovní rada zdůrazňuje, že v případě nebankovních poskytovatelů spotřebitelského úvěru se jedná o regulovanou a odbornou činnost, kdy zájemci o poskytování úvěrů musí splnit podmínky vztahující se také k odborným předpokladům. Účastník řízení je hlavním garantem toho, aby byl úvěr poskytnut pouze takovému spotřebiteli, který bude schopen jej splatit. Je tak pochopitelné, že u účastníka řízení je kladen vyšší důraz na dodržování právních povinností, neboť veřejnoprávní charakter dané problematiky se ve vztahu k osobám poskytujícím spotřebitelské úvěry projevuje právě stanovením řady povinností a v navazujícím správním dozoru nad jejich dodržováním, včetně uplatňování odpovědnosti za jejich porušování. Nadto účastník řízení patří do skupiny poskytovatelů tzv.

mikropůjček, tedy jednorázově splatných spotřebitelských úvěrů s lhůtou splatnosti zpravidla do 30 dnů, které Česká národní banka dlouhodobě považuje za nejrizikovější³³.

[66.] K námitce, že správní orgán prvního stupně vyčítá účastníku řízení, že jeho klienti využili zákonný institut oddlužení v insolvenčním řízení, bankovní rada uvádí, že tomu tak není. Bankovní rada dodává, že již samotné ohrožení způsobené porušením zákonem o spotřebitelském úvěru stanovené povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele je natolik závažné, že k odpovědnosti za přestupek podle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru není zapotřebí vznik přímé škody, nebo např. situace, kdy se spotřebitel ocitne v úpadku či exekuci. Případný vznik takové škody v přímé souvislosti s jednáním účastníka řízení by mohl být vyhodnocen jako přitěžující okolnost. Nic takového však správní orgán prvního stupně nezjistil. Správní orgán prvního stupně v bodě 106 napadeného rozhodnutí upozornil na stav, kdy se 40,5 % klientů účastníka řízení (ze vzorku 42 prověřovaných úvěrových případů) dříve či později ocitá v platební neschopnosti. Takové skutečnosti vypovídají o vysoké rizikovitosti klientského portfolia. Účastník řízení přesto umožňuje opakované prodlužování splatnosti těchto úvěrů, a to bez jakéhokoliv posouzení úvěruschopnosti.

[67.] K námitce, že účastník řízení poskytuje prodloužení splatnosti bez sankcí, což má být zcela v zájmu spotřebitele, a nikoliv v jejich neprospěch, čímž ospravedlňuje i nedostatečné posuzování úvěruschopnosti, bankovní rada uvádí, že zákon o spotřebitelském úvěru nepočítá se situací, která by umožňovala slevit z požadavku na řádné posuzování úvěruschopnosti před poskytnutím spotřebitelského úvěru v souladu s § 86 zákona o spotřebitelském úvěru.

[68.] K námitce, že z napadeného rozhodnutí se účastník řízení dozvěděl, že správnímu orgánu prvního stupně nejsou známy žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by vyvinul dostatečné úsilí směřující k zabránění porušení povinností stanovených mu zákonem o spotřebitelském úvěru, bankovní rada uvádí, že účastník řízení neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránil³⁴. Nejvyšší správní soud k tomu dodal, že případné liberační důvody musí prokazovat obviněný z přestupku, a nikoliv správní orgán, který pouze posuzuje jejich důvodnost³⁵. Důkazní břemeno ohledně prokázání toho, zda právnická osoba, které je vytýkáno spáchání přestupku, vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila, tak nese sama právnická osoba, a nikoliv správní orgán³⁶. K přesvědčení účastníka řízení, že v rámci svých vyjádření prokázal, že takové úsilí vynaložil a rozhodně nebyl nečinný, bankovní rada uvádí, že v posuzovaném případě účastník řízení důkazní břemeno neunesl. Správní orgán prvního stupně není povinen z vlastní iniciativy vyhledávat důvody, pro které by bylo možné shledat zánik odpovědnosti účastníka řízení za přestupek³⁷.

[69.] K námitce, že sleduje zákonnou úpravu, aktuální judikaturu, a přesto mu jsou následně vyčítány nedostatky na základě odlišného výkladu stanovených pravidel, a proto by v takovém případě měla být role České národní banky taková, že by k předmětným věcem měla být vydávána doporučení či stanoviska, bankovní rada uvádí, že účastník řízení mohl vycházet z podkladů vydaných Českou národní bankou, především z Dohledového benchmarku

³³ Blíže viz str. 37 Zprávy České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2020: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/.galleries/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2020_cz.pdf.

³⁴ § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

³⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2014, č. j. 4 As 123/2014-33.

³⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2014, č. j. 9 A 39/2011-44.

³⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2015, sp. zn. 1 As 159/2015.

č. 1/2014³⁸, nebo z Dohledového benchmarku č. 3/2016³⁹, který mimo jiné obsahuje část věnovanou posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů (srov. body 18, 35 až 37 napadeného rozhodnutí). Námitka účastníka řízení je tak účelová.

VII. Námitky k nepřihlédnutí k polehčujícím okolnostem

[70.] *Účastník řízení namítá, že při určování výše pokuty správní orgán prvního stupně nedostatečně přihlédl k polehčujícím okolnostem.*

[71.] *Za polehčující okolnost považuje účastník řízení zejména přijetí potřebných opatření k odstranění negativních následků zjištěných porušení právních povinností. Účastník řízení aktivně spolupracoval, poskytoval součinnost, vyvíjel veškerou možnou aktivitu pro odstranění vytykánych nedostatků, nápravu jejich negativních dopadů a zamezení tomu, aby se nedostatky opakovaly v budoucnu. Účastník řízení také připomíná, že s ním dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu nebylo správním orgánem prvního stupně vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek nikdy potrestán.*

[72.] *Účastník řízení uvádí, že v jeho případě se nejedná o společnost s virtuálním sídlem, „nastrčeným“ jednatelem, ale o společnost, která má své jméno a která se snaží v této oblasti poskytovat své služby v souladu se zákonem a vždy vše řádně plní. Stejně tak účastník řízení správnímu orgánu prvního stupně zasílá pravidelné reporty a nikdy v nich správní orgán prvního stupně nic nespatořoval, když účastníka řízení na žádné podezření neupozornil.*

[73.] *Účastník řízení závěrem znovu žádá Českou národní banku o řádnou individualizaci trestu a zohlednění všech výše uvedených okolností, za nichž došlo k protiprávnímu jednání a které s ním souvisí. Za tyto okolnosti považuje účastník řízení zejména poskytnutí maximální součinnosti při kontrole i ve správním řízení, přijatá opatření k nápravě a skutečnost, že za 13 let fungování účastníka řízení na trhu nedošlo k žádnému porušení povinností z jeho strany. Dále za důležitou okolnost považuje účastník řízení i to, že se v jeho případě nejednalo o úmyslné nebo systematické porušování právních předpisů.*

[74.] *K námitkám týkajícím se nepřihlédnutí k polehčujícím okolnostem bankovní rada uvádí, že jsou nedůvodné. Jak již bankovní rada uvedla, správní orgán prvního stupně se při určení druhu správního trestu a jeho výměry zabýval i hodnocením polehčujících okolností (bod 115 napadeného rozhodnutí).*

[75.] *K námitce, že účastník řízení za polehčující okolnost považuje skutečnost, že zjednal či deklaroval, že zjedná nápravu některých zjištěných nedostatků ve své činnosti v návaznosti na provedenou kontrolu, a skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem prvního stupně vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek trestán, bankovní rada konstatuje, že tyto skutečnosti správní orgán prvního stupně jako polehčující okolnost vyhodnotil.*

[76.] *K námitce, že správní orgán prvního stupně měl jako polehčující okolnost vyhodnotit i skutečnost, že účastník řízení aktivně spolupracoval a poskytoval maximální součinnosti při*

³⁸ Dohledový benchmark č. 1/2014 „K výkladu povinnosti věřitele posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“ Dostupný na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financtni-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf

³⁹ Dohledový benchmark 3/2016 „Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru“. Dostupný na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financtni-trh/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf

kontrole, bankovní rada uvádí, že poskytnutí součinnosti při kontrole je podle § 135 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru zákonem stanovenou povinností⁴⁰. Jelikož je výčet v § 39 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich demonstrativní, zabývala se bankovní rada tím, zda účastníkem řízení tvrzenou skutečnost není možné posuzovat jako polehčující okolnost v textu zákona výslovně neuvedenou. Shodně se správním orgánem prvního stupně (bod 118 napadeného rozhodnutí) však dospěla k závěru, že plnění zákonem stanovené povinnosti polehčující okolností není. Obecně lze vyjít z toho, že polehčující okolnosti spočívající v přístupu účastníka k řízení vyžadují určitou vyšší míru iniciativy ze strany účastníka řízení, tj. nikoliv pouze splnění zákonné povinnosti. To platí jak při kontrole, tak i v řízení o přestupcích. Bankovní rada odkazuje i na rozsudek Nejvyššího správního soudu⁴¹: „Podobné pak platí o argumentaci týkající se toho, že stěžovatelka v průběhu správního řízení poskytovala součinnost. Stejně jako městský soud uvádí i soud kasační, že jedinou aktivní součinností bylo to, že stěžovatelka řádně reagovala na výzvu žalovaného ze dne 14. 7. 2017 a poskytla jím požadované informace. Povinnost poskytnout požadované informace však stěžovatelku tížila s ohledem na § 8 odst. 3 zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů. Splnění této povinnosti proto nelze považovat za takovou součinnost, která by se měla projevit ve výši uložené pokuty, neboť nepřekročila rámec povinností stanovených pro stěžovatelku právními předpisy.“. Nejvyšší správní soud se sice vyjadřoval k tomu, zda lze jako polehčující okolnost posuzovat splnění povinnosti součinnosti při dohledu nad kapitálovým trhem, v obecné rovině lze však názor Nejvyššího správního soudu aplikovat i na posuzovaný případ.

[77.] To stejné platí i o další námitce, že účastník řízení České národní bance pravidelně zasílá reporty, ke kterým nikdy neměla výhrady. Splnění zákonné povinnosti bankovní rada za polehčující okolnost v žádném případě nespatřuje. Ohledně námítky, že účastník řízení není společností s virtuálním sídlem a s „nastrčeným“ jednatelem, ale společností, která má své jméno, bankovní rada uvádí, že takové skutečnosti jsou samozřejmostí při řádném fungování společnosti. Za polehčující okolnost to však bankovní rada nepovažuje. Ohledně námítky, že u účastníka řízení za 13 let jeho fungování na trhu nedošlo k žádnému porušení povinností, bankovní rada dodává, že skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem prvního stupně vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek trestán, byla správním orgánem prvního stupně jako polehčující okolnost vyhodnocena.

[78.] K námitce, že ze strany účastníka řízení se nejednalo o úmyslné nebo systematické porušování právních předpisů, bankovní rada uvádí, že v případě odpovědnosti právnické osoby za přestupek platí objektivní odpovědnost, která vzniká bez ohledu na zavinění fyzické osoby, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě⁴². K vyvození odpovědnosti za přestupek tak stačí pouhé porušení či nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jeho základě⁴³. Ani tyto skutečnosti tak bankovní rada za polehčující okolnost nepovažuje.

[79.] K požadavku účastníka řízení na řádnou individualizaci trestu a zohlednění všech jím uvedených okolností, za nichž došlo k protiprávnímu jednání a které s ním souvisí, bankovní

⁴⁰ Podle § 135 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru: „Osoby podléhající dohledu jsou povinny poskytnout České národní bance při výkonu dohledu potřebnou součinnost, zejména jsou povinny jí na vyžádání předložit informace, podklady, objasnění skutečností, záznamy, zprávy nebo s nimi spojené údaje, a to bez zbytečného odkladu nebo ve lhůtě stanovené Českou národní bankou. To platí obdobně pro toho, kdo je důvodně podezřelý, že neoprávněně provozuje činnost podle tohoto zákona.“

⁴¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2022, č. j. 2 Afs 30/2021-61.

⁴² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2004, č. j. 4 As 4/2003-74.

⁴³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 9 As 36/2007-59.

rada uvádí, že správní orgán prvního stupně individualizaci správního trestu provedl (body 104, 110 a 119 napadeného rozhodnutí).

[80.] Bankovní rada závěrem konstatuje, že správní orgán prvního stupně uložil správní trest pokuty ve výši 1 000 000 Kč v souladu se svou rozhodovací praxí a s přihlédnutím k závažnosti spáchaných přestupků, zejména ke způsobu jejich spáchání a jejich následkům a k okolnostem, za nichž byly spáchány, majetkovým poměrům účastníka řízení, jakož i relevantním polehčujícím a přitěžujícím okolnostem. Jak již bankovní rada uvedla, uložený správní trest pokuty ve výši 1 000 000 Kč považuje za přiměřený a návrh účastníka řízení na její snížení za nedůvodný.

[81.] Na základě výše uvedeného má bankovní rada za to, že správní orgán prvního stupně postupoval v souladu s právními předpisy. Bankovní rada proto rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

prof. Dr. Ing. Jan Frait
viceguvernér
podepsáno elektronicky

Ing. Jan Kubíček, Ph.D.
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky